

1.02 Pregledni znanstveni članek

UDK 27-78(497.4)"1773"

Prejeto: 5. 5. 2014

Bratovščine na Kranjskem leta 1773

ANA LAVRIČ

dr., znanstvena svetnica

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU,

Novi trg 4, SI-1000 Ljubljana

e-pošta: lavric@zrc-sazu.si

Izvleček

Jožefinske reforme so prizadele tudi verska združenja. 30. avgusta 1771 je izšel vladni odlok, ki je ukazal popisati bratovščine in njihovo premoženje ter preveriti njihove dokumente. Za izvedbo naloge so bile ustanovljene posebne komisije. Komisija deželnega glavarstva za Kranjsko je delo zaključila novembra 1773, ko je Mihael Janez Nepomuk Bogoljub Raigersfeld sestavil zaključno poročilo in priložil tabelarni seznam bratovščin, razdeljen v dva dela: v prvem so popisane cerkvene oziroma duhovne (395 oz. 396 po številu), v drugem cehovske bratovščine (85). Pričujoči prispevek se omejuje zgolj na duhovne, delujoče pri redovnih, župnijskih in podružničnih cerkvah; bratovščine na območju Istre le omenja. Seznam ni popoln, saj so v njem zabeležene le prijavljene bratovščine (nekaj se jih je očitno poskušalo izmakniti državnemu nadzoru), pri katerih se pojavljajo tudi podatkovne vrzeli, je pa vendarle dragocen dokument o množičnosti in premožnosti ter o verskem in karitativnem delovanju tovrstnih verskih združenj v času pred njihovo ukinitvijo.

Abstract

CONFRATERNITIES IN CARNIOLA IN 1773

Josephian reforms also had an effect on religious associations. On August 30, 1771, a government decree was issued stipulating that all confraternities and their property must be listed and their documents checked. Special commissions were founded to complete this task. The commission of the office of the governor for the province of Carniola finished its work in November 1773, when Michael Johannes Nepomuk Gottlieb Raigersfeld compiled the final report and enclosed a list of confraternities, divided into two parts. The first part included a list of church confraternities (395 or 396 of them) and the second the list of guild confraternities (85 of them). In the article, the author takes a closer look at the former, i.e. church confraternities founded at monastic, parish and filial churches. She briefly mentions confraternities in the territory of Istria as well. The list is incomplete since it includes only registered confraternities (some obviously hoped to avoid the supervision of the state), and even here we may find some gaps in the data, but it is still a valuable document, recording the number and property of such religious associations as well as their religious and charity work before they fell victim to the reforms of Joseph II.

Ključne besede:

bratovščine,
jožefinske
reforme,
Kranjska,
deželno
glavarstvo za
Kranjsko

Key-words:

confraternities,
Josephian
reforms,
Carniola,
office of the
governor for
the province
of Carniola

Jožefinske reforme so zajele tudi verska združenja. Da bi dobila pregled nad njimi in izpeljala predvidene restrikcije, je vlada 30. avgusta 1771 izdala odlok, s katerim je ukazala popisati vse bratovščine in njihovo premoženje ter preveriti njihove dokumente. Po odloku naj bi se število bratovščin omejilo in brez vladnega dovoljenja naj bi v prihodnosti ne bila ustanovljena nobena nova, o obstoječih pa naj bi se preiskalo, ali delujejo v skladu s pravili oziroma brez zlorab ter ali porabljajo sredstva za karitativne namene in pobožnosti. Za izvedbo naloge je vlada ustanovila posebne komisije, zadolžene, da sestavijo sezname bratovščin in preverijo predložene dokumente, zlasti ustanovne listine in pravilnike, združbe brez statuta pa ukinejo.

Komisijo deželnega glavarstva za Kranjsko je čakalo zahtevno delo. Da bi hitreje potekalo, je Jožef Janežič zadolžil vse ordinarije, naj pripravijo spisek po vseh župnijah njihovih škofij delujočih bratovščin, njihovega premoženja (v denarju oziroma nepremičninah), vpisnin in letnih (določenih oziroma prostovoljnih) prispevkov članov. Posebej je odredil popis bratovščin pri redovnih (mestnih) cerkvah. Popisovanje je terjalo več časa, kot so predvidevali, tako da je bilo končano šele v drugi polovici leta 1773. Komisija je morala pridobiti podatke od škofov oziroma ordinariatov v Ljubljani, Gorici, Trstu, Pičnu, Poreču in Pulju ter od redov, ki so delovali na njenem področju, od diskalceatov, avguštincev eremitov, jezuitov, frančiškanov, servitov, cistercijanov, križnikov, malteških vitezov, uršulink, klaris in dominikank. Po njenem poročilu je prišlo do zamud zaradi oddaljenosti župnij, pa tudi ker so jezuiti, mekinjske klarise, kamniški in pazinski frančiškani, maltežani, križniki, ljubljanski škofijski ordinariat ter goriški nadškofiji pripadajoči arhidiaconati Gorenjska, Vipava in deloma Ribnica odlašali z odgovori. Drugi so se takoj odzvali in s pripravo seznamov pohiteli.¹ Dilemo komisije, ali naj frančiškanske tretjerednike uvrsti med bratovščine ali med redove, je razrešil ljubljanski generalni vikar Karel Peer, ki se je odločil za prvo možnost, češ da se njihova združba ne more šteti za red, ker nimajo skupnega življenja.²

Glavni poročevalec za Kranjsko je bil Mihael Janez Nepomuk Bogoljub Raigersfeld, svetnik deželnega glavarstva v Ljubljani, ki je 12. novembra 1773 sestavil zaključno poročilo.³ Priložil je tabelarični seznam bratovščin, razdeljen na dva dela: v prvem so popisane cerkvene oziroma duhovne, v drugem cehovske bratovščine. Spisek duhovnih bratovščin se začneja z redovnimi, nadaljuje pa z župnijskimi (delujočimi po farnih cerkvah in njihovih podružnicah), ki so navedene po naslednjem vrstnem redu škofij: Poreč, Pulj, Pičan, Gorica (arhidiaconati Gorenjska, Kostanjevica, Stična, Bistra, Novo mesto, Devin, Vipava, Ribnica), župnije križniškega in župnije malteškega reda, Trst in Ljubljana. V posebni rubriki je zabeležil opombe o pridobivanju in porabi sredstev, o pravilnikih ipd., iz katerih so bile morebitne pomanjkljivosti hitreje razvidne. Seznam šteje 480 bratovščin (v priloženem poročilu jih je Raigersfeld navedel 481), od teh 395 (po poročilu 396) cerkvenih in 85 cehovskih. Prve so imele 89.890 fl 1 kr (oziroma 90.650 fl 48 kr) premoženja in 5.482 fl 40 kr (oziroma 5.502 fl 11 kr) letnih prihodkov, druge pa blagajniški saldo 885 fl in 372 fl 13 kr letnega prihodka.⁴ Spisek je nepopoln, saj navaja le prijavljene bratovščine; iz poznejših seznamov je razvidno, da jih je bilo v resnici še nekaj več in da so se nekatere pri prvem popisovanju hote ali pomotoma izmahnile državnemu nadzoru.⁵

¹ Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 50–51, priloga z razpredelnico str. 1–5.

² Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 50.

³ AS 7, *Ecclesiastica*, šk. 212, Lit. B, 1.

⁴ Nižji vsoti omenja Raigersfeld v poročilu, višji sta zabeleženi v *Auszüge*, str. 46; prim. Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 51, ki navaja vsoto 64.224 fl 5 kr za premoženje in vsoto 3.863 fl 58 kr za letne prihodke.

⁵ Nekaj takšnih zasledimo tudi v objavi o bratovščinah na Kranjskem leta 1780, gl. *Bratovščine*, str. 128–130.

V poročilu je Raigersfeld pojasnil svoje mnenje o bratovščinah, analiziral stanje in komentiral podatke v tabelah. Najprej je podal nekaj splošnih opredelitev (dejansko je ponovil formulacije iz vladnega odloka), in sicer, da so bratovščine prostovoljna verska združenja, namenjena vajam v pobožnosti in dejanjem usmiljenja, kljub častivrednemu namenu pa so se v njihovo delovanje kdaj pa kdaj vsilile zlorabe, ki so jih obravnavali tudi cerkveni zbori. Podrobno je predstavil konstitucije Klemenca VIII., izdane leta 1604, ki so bratovščine postavile pod popoln nadzor škofa (moral je odobriti ustanovitev, potrditi pravilnike, nadzirati poslovanje in namen porabe sredstev) in jim določile razne omejitve.⁶ Tako so npr. morale svoje pobožnosti prilagoditi župnijskim, ki so imele primat, izogibale naj bi se potratu in obedom, prihodke pa porabljale za dušni blagor umrlih članov (*suffragia mortuorum*), za gradnjo in okras cerkva ter za druge pobožne namene. Obstoječe bratovščine naj bi si oskrbele potrebna potrdila, druga od druge naj bi bile primerno (najmanj tri milje) oddaljene, vsaka župnijska cerkev naj bi imela bratovščini sv. Rešnjega telesa in krščanskega nauka.

Glede števila bratovščin, ki naj bi se obdržale, Raigersfeld ni navedel konkretnega predloga, menil pa je, da jih je vsekakor treba omejiti in urediti njihovo delovanje v skladu s pravilniki. V zvezi z dokumenti je zapisal, da jih je veliko predložilo dokaze o kanonični ustanovitvi, ki so razvidni iz papeških bul, brevov, ustanovitvenih oziroma pridružitvenih listin, škofovskih aprobacij ipd., ter naštel vse, ki takšnih dokazil niso imele; te naj bi avtentične dokumente predložile, če hočejo, da jih deželno glavarstvo ne bo ukinilo. Za nekatere je bilo mogoče ugotoviti, da v resnici niso prave bratovščine in da so cerkvam, pri katerih delujejo, celo v škodo; te bi lahko hitro ukinili, ko bi se njihove posesti (pripadajoče njihovim cerkvam, kapelam ali oltarjem) licitirale in bi jih člani proti majhni odškodnini lahko obdelovali. Za bratovščine, ki niso imele lastne blagajne, ampak skupno s cerkvijo (iz nje so plačevale popravila cerkvenih stavb, nakup cerkvene opreme ipd., pa tudi krile primanjkljaj), je zahteval, naj vodijo ločeno knjigovodstvo. Bratovščine pri podružničnih cerkvah je ocenil za nepotrebne, prav tako tudi shode, na katerih so zbirale sredstva bodisi za oltar bodisi za zidavo nove cerkve; presodil je, naj se ukinejo, če se ne morejo vzdrževati in opravljati svojih pobožnosti iz lastnih prihodkov. Kolekturo je imel za neprimerno in bi jo bilo po njegovem mnenju treba odpraviti, izdatke za obede, za katere so nekatere bratovščine potratile celo več, kot so dobile z vpisninami, pa najstrožje prepovedati. Med zadevami, pri katerih so se pokazali problemi oziroma pomanjkljivosti, je izpostavil še obligacije in dolžna pisma za glavnice, ki so jih bratovščine imele naložene pri zasebnikih, ter pravilnike (le maloštevilne so jih predložile korektno, nekatere od njih le izvlečke), posebej statut, ki je člane zavezoval k varovanju skrivnosti, in statut tretjerednikov, ki so morali napraviti zaobljubo in oporoko, tako da se je pojavilo vprašanje, ali naj jih sploh uvrstijo med bratovščine.

Dolgo poročilo je Raigersfeld sklenil z ugotovitvijo, nakazano že na začetku, da je število bratovščin treba zmanjšati, ker jih je za malo deželo Kranjsko preveč, njihovo dejavnost pa urediti in omejiti na pobožna dela. Predlagal je, naj v vsaki dušnopastirski postojanki ostane ena, pri podružnicah pa naj se ukinejo. Ohraniti je treba bratovščine sv. Rešnjega telesa in krščanskega nauka. Pretiravanja nekaterih bratovščin pri nakupih kipov, dekoracij in bander so bila omejena že s splošnim določilom (z dne 1. marca), ki je prepovedalo stroške v višini nad 10 fl. Bratovščine naj vodijo natančno knjigovodstvo, njihovo premoženje naj bo ločeno od cerkvenega. Poskrbijo naj za branje ustanovnih maš, za druge pa le, če to dopuščajo sredstva. V župnijah ne smejo ovirati glavne službe božje in ljudi ne odtegovati od dela, obhode in procesije na delovne dni pa naj

⁶ Za vpeljavo konstitucij Klemenca VIII. v ljubljansko škofijo gl. Lavrič: Bratovščine v ljubljanskih škofijskih protokolih, str. 26.

opustijo. V prihodnje brez vladnega dovoljenja ne sme biti ustanovljena nobena nova bratovščina.

Seznam bratovščin je prvi natančneje predstavil Modest Golia v disertaciji o ljubljanskem škofu Janezu Karlu Herbersteinu (v tipkopisu); izluščil je nekaj splošnih ugotovitev in pripravil razpredelnico z glavnimi postavkami, izpustil pa rubriko z opombami, ki marsikje pomembno dopolnjujejo osnovne informacije (nekaj zanimivejših je sicer omenil v komentarju). Ker se je omejil na ozemlje (takratne) ljubljanske škofije, jih je upošteval le 252.⁷ Njegovi izsledki so bili vključeni v zgodovinske in umetnostnozgodovinske tekste, ki se dotikajo bratovščin,⁸ pri sistematičnem raziskovanju tovrstnih cerkvenih družb na Slovenskem pa se je pokazala potreba po razširitvi interesnega področja prek meja ljubljanske škofije in tudi po objavi seznama.

Prispevek zajema duhovne bratovščine, ki so delovale pri redovnih, župnijskih in podružničnih cerkvah, cehovskih pa ne navaja. Seznam ni popoln, saj je komisija zabeležila le prijavljene bratovščine, pri teh pa se pojavljajo tudi podatkovne vrzeli. Zaradi teh in zaradi opomb, ki so tu in tam razmeroma obsežne, je tabelarni prikaz v objavi nadomeščen s tekstovnim; to sicer nekoliko zmanjšuje preglednost, je pa prijaznejši za branje. Bratovščine na ozemlju današnje Slovenije so predstavljene z vsemi glavnimi podatki, natančneje je zajet tudi širši slovenski etnični prostor, istrske bratovščine pa so (večinoma) le omenjene. Besedilni podatki so sežeti in ponekod dopolnjeni. Pri vseh cerkvah je zapisan patrocinijski cerkve (ponekod prilagojen sodobnemu poimenovanju), četudi je v seznamu nekajkrat izpuščen ali močno okrajšan. Navedba župnijskih in vikariatnih cerkva se opira na literaturo (ta si pri nekaterih postojankah žal ni enotna), saj so v seznamu vse vpisane v isto rubriko in niso posebej specificirane. Pri podružničnih, ki so nekajkrat zapisane samo s patrocinijski in brez toponima, je dodana lokacija. Iz rubrike prilog so povzete le posebne zabeležke.⁹ Nekateri podatki, zlasti letnice ustanovitve bratovščin, so nezanesljivi, bodisi ker so bili dokumenti izgubljeni bodisi zaradi prirejenih dokazil, ki so bila komisiji predložena; netočne so tudi številke sklicev na opombe.

Kljub navedenim pomanjkljivostim je seznam zanimiv in poveden. Že število bratovščin (dejansko jih je bilo še nekaj več) razkriva, kako množična so bila cerkvena združenja na območju, ki ga je tedaj obsegala Kranjska. Spisek nam ponuja tudi hiter vpogled v izbor nebeških zavetnikov bratovščin in s tem v religiozne, socialne, poklicne, stanovske, zdravstvene in druge razsežnosti oziroma značilnosti Kranjcev. Prevladujejo bratovščine sv. Rešnjega telesa in krščanskega nauka ter seveda marijanske (predvsem rožnovenske, škapulirske in Žalostne Matere Božje), od svetnikov pa kot patroni nastopajo zlasti sv. Jožef, sv. Anton Padovanski, sv. Janez Nepomuk, sv. Frančišek Asiški, nekajkrat tudi sv. Barbara, sv. Štefan, sv. Valentin idr.

Kranjske bratovščine v povprečju niso bile bogate. Njihov osnovni finančni vir so bili prispevki članov, ponekod natančno določeni, večinoma pa prostovoljni ter odvisni od radodarnosti in premožnosti posameznikov. Tiste, ki so imele kapital in nepremičnine, so dobivale tudi obresti, najemnine, desetine ipd. Denar so porabile za maše in pogrebe, cerkveno opremo in okrasje, razsvetljavo, razna popravila, za cerkev in podporo revnih članov.¹⁰ Premožnejše so bile

⁷ Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 50–51, priloga z razpredelnico str. 1–5.

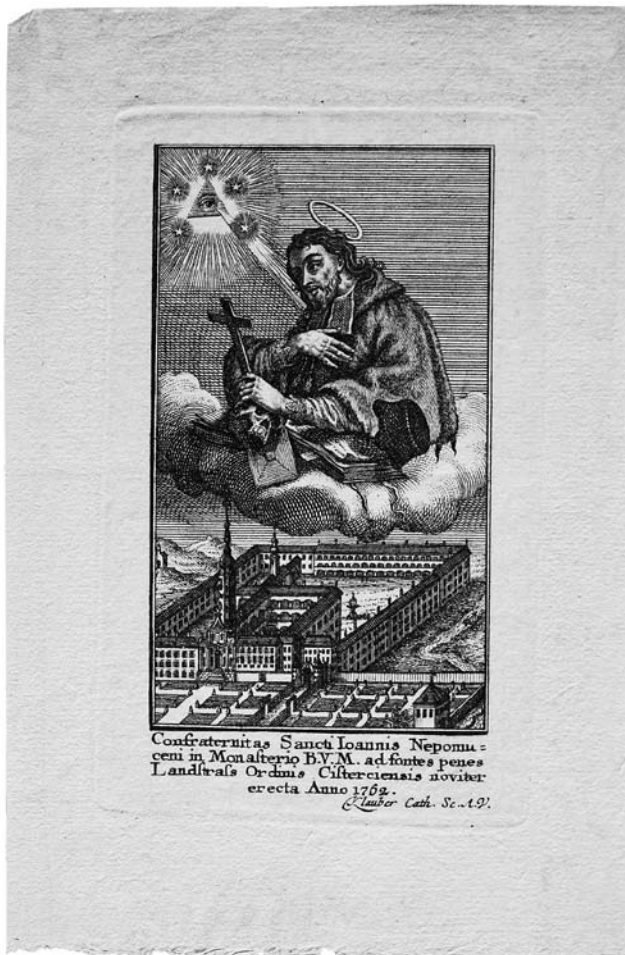
⁸ Mdr. Dolinar: *Jožefinizem*, str. 156; Kemperl: *Romanja*, str. 56.

⁹ V opombah k seznamu ni primerjav z Golievo razpredelnico, ker gre le za malenkostna odstopanja oziroma popravke.

¹⁰ Prim. Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 51. Za obele so bile vnete zlasti bratovščine na Primorskem.

mestne bratovščine, med katerimi je prednjačila ljubljanska z imenom Odrešenika sveta: združevala je trgovce in jih po potrebi tudi finančno podpirala. Nekatero podeželske bratovščine so bile tako siromašne, da so komajda skrbele za osnovne potrebe in so bile zato tudi finančno tesno povezane s cerkvijo, pri kateri so delovale (imele so z njo tudi skupno blagajno). Na splošno je mogoče zaznati tendence počasnega zamiranja bratovščin; Golia je upravičeno zapisal, da vladni odlok ni prekinil njihovega bujnega življenja, temveč le pospešil njihov konec.¹¹

Seznam, ki ga tokrat objavljamo, je bil namenjen izvedbam reform. Po prvotno predvidenem krčenju števila bratovščin in omejitvi njihovega delovanja so prišli na vrsto radikalnejši ukrepi: leta 1781 je Jožef II. njihovo premoženje dodelil šolskemu skladu, leta 1783 pa jih je ukinitil.¹² Ohranjeni seznam je zato dragocen dokument, ki nas seznanja z množičnostjo in materialnim stanjem ter z verskim in karitativnim delovanjem tovrstnih verskih združenj na Kranjskem v času pred njihovo ukinitvijo.¹³

Podobica bratovščine sv. Janeza Nepomuka v Kostanjevici, ok. 1762
(Semeniška knjižnica Ljubljana)

Oltar bratovščine Imena Jezusovega, 1722, Vipava, ž. c. sv. Štefana
(foto: Andrej Furlan, © UIFS ZRC SAZU)

¹¹ Golia: *Janez Karel grof Herberstein*, str. 47.

¹² Dolinar: *Jožefinizem*, str. 156; prim. Kemperl: *Romanja*, str. 56.

¹³ Za posredovanje arhivskega gradiva izrekam zahvalo zaposlenim v Arhivu Republike Slovenije, za pripravo fotografskih posnetkov za objavo se zahvaljujem kolegu Andreju Furlanu, za pregled besedila kolegu dr. Blažu Resmanu, za prijazno potrpežljivost pa uredniku *Arhivov Juretu* Volčjaku.

Seznam bratovščin na Kranjskem leta 1773¹⁴

BRATOVŠČINE PRI REDOVNIH CERKVAH

Ljubljana, diskalceati

1. bratovščina sv. Jožefa: ustanovljena 1679, članov 1300, vpisnina 2 kr, skupni letni prispevki članov 43 fl 20 kr, glavnica 1.500 fl v javnih skladih, obresti 60 fl, miloščina 20 fl, letni prihodki 80 fl, prijavi so priloženi tiskani bratovščinski lističi; op.: 1. vpisnina 4 do 5 solidov se založi za bratovščinske lističe in molitve, stroški za obed so večji, 2. vsak član (in 200 bratovščini pridruženih duhovnikov) posebej prispeva po 17 kr, da se zanj ob smrti bere deset svetih maš, 3. glavnica 1.500 fl je ustanovitvena in kot taka obremenjena z mašami.

2. mrtvaška bratovščina: ustanovljena 1664, članov 200, vpisnina 3 fl, letni prispevek 26 kr, skupni letni prispevki članov 683 fl 20 kr, glavnica 2.600 fl v javnih skladih, obresti 104 fl, letni prihodki 190 fl 40 kr, prijavi je priložen tiskan bratovščinski pravilnik; op.: 1. člani in pridruženi si oskrbijo lastne bratovščinske obleke; 2. število članov je omejeno in ga ni dovoljeno preseči, 3. ob smrti člana vsak prispeva 20 kr za mašo, 4. poleg drugih obveznosti morajo v treh dnevnikih izmenah čuti ob usmrčenih hudodelcih in nabirati miloščino, poskrbeti pa tudi za njihov pokop, 5. nabirko namenijo za maše, 6. od glavnice pripada 100 fl »blagajni na smrt obsojenih«, 7. po statutu je vpisnina znižana na 2 fl, 8. letni prispevek članov je namenjen za nakup voska, 9. bratovščinske temporalije upravlja necerkvena (laična) oseba.

Ljubljana, avguštinci eremiti

3. bratovščina črnega usnjenega pasu: ustanovljena 1689, članov 3500, premoženje 1.460 fl, donos 58 fl 24 kr, miloščina 60 fl, letni prihodki 118 fl 24 kr, prijavi so priložene tiskane knjižice; op.: 1. kdor se vpiše v bratovščino, mu ni treba plačati pristopnine, kupiti pa mora venček, pas in bratovščinsko knjižico oziroma sliko.

4. bratovščina sv. rožnega venca: ustanovljena 1639, premoženje 1.200 fl, donos 48 fl, miloščina 30 fl, letni prihodki 78 fl, prijavi so priloženi tiskani bratovščinski lističi; op.: v bratovščino se ne sme vpisati več kot 300 oseb na leto.

5. bratovščina Marije dobrega sveta: ustanovljena 1764, članov 400, miloščina 40 fl, letni prihodki 40 fl, prijavi so priloženi tiskani bratovščinski lističi; op.: za novi bratovščinski oltar dolgujejo še dobrih 300 fl.

Ljubljana, jezuiti

6. bratovščina Kristusovega smrtnega boja: ustanovljena 1620, glavnica 1.100 fl v javnem skladu, obresti 44 fl, letni prihodki 44 fl, prijavi so priloženi bratovščinski lističi; op.: 1. obresti porabijo za ustanovne maše, prostovoljno miloščino pa za oltarni okras in razsvetljavo, 2. drugače pridobljeni kapital je namenjen za nakup damastnih zastorov.

7. bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja: ustanovljena 1624, glavnica 500 fl, obresti 20 fl, letni prihodki 20 fl, prijavi so priloženi bratovščinski listki; op.: kot pri št. 6.

8. velika bratovščina bl. Device Marije: prijavi je priložen rokopis statuta; op.: 1. po statutu so člani dolžni varovati družbine skrivnosti, 2. po odhodu v drug kraj morajo kongregaciji poročati o svojem stanju, 3. poraba prostovoljne miloščine in darov je enaka kot pri št. 6.

¹⁴ AS 7, Ecclesiastica, šk. 212, Lit. B, 1.

9. mala bratovščina bl. Device Marije: prijavi je priložen rokopis statuta; op.: 1. in 2. kot pri št. 8

Ljubljana, frančiškani

10. škapulirska bratovščina: ustanovljena 1648, članov 7000, prijavi je priložena kopija ustanovitvenega dokumenta; op.: 1. potrebe pokrivajo zgolj s prostovoljnimi darovi, zato na zadnjo nedeljo v mesecu v cerkev postavijo skrinjico za nabirko, 2. bratovščinske temporalije upravlja ne-cerkvena (laična) oseba.

11. bratovščina sv. Frančiška: ustanovljena 1607, članov 4000, prijavi je priložena knjiga *Deliciae orbis therarum*; op.: 1. kot redovna bratovščina oziroma pripojena zveza nima lastnine in ni pridobitna.

12. bratovščina sv. Antona Padovanskega: ustanovljena 1660, članov 1000, prijavi je priložena knjiga *Deliciae orbis thaumaturgi*; op.: kot pri št. 11.

13. tretji red: ustanovljen 1728, članov 121, letni prispevek 36 kr, skupni letni prispevki članov 72 fl 36 kr, miloščina 40 fl, letni prihodki 40 fl, prijavi je priložena knjižica *Der Tertiarien Glorie*; op.: 1. prispevek 3 kr mesečno, kar znese 36 kr na leto, je po pravilniku znižan na 28 kr, 2. pri vstopu vsak član prispeva eno libro voska ali pa si priskrbi svoj habit, 3. po pravilniku mora vsak priključeni član tri mesece po vstopu napraviti oporoko, 4. zaobljube po pravilniku napravijo eno leto po vstopu, 5. denar, ki se steče v blagajno, namenijo za maše, oltarni okras, podporo revnih bratov in sester in pokope ubožnih, 6. stroški znašajo 29 fl 44 kr, stanje blagajne je 55 fl.

Novo mesto, frančiškani

14. dijaška kongregacija bl. Device Marije: ustanovljena 1746, miloščina 40 fl 24 kr, letni prihodki 40 fl 24 kr, prijavi so priloženi papeški odpustki; op.: 1. pri vstopu vsak član prispeva libro voska, 2. gotovino porabijo za razsvetlitev podobe »svetnika meseca«, 3. odpisati je treba dolg 31 fl 30 kr.

15. škapulirska bratovščina: ustanovljena 1697, glavnica 185 fl pri zasebnikih, obresti 7 fl 24 kr, letni prihodki 7 fl 24 kr; op.: 1. če obresti ne zadoščajo, se pobožnosti in druge potrebe krijejo s prostovoljnimi prispevki.

16. tretji red: ustanovljen 1733, letni prispevek 34 kr, skupni letni prispevki članov 34 fl, letni prihodki 34 fl, prijavi je priložen izvleček pravil; op.: 1. kot pri št. 13. z dostavkom, da prihodki niso vsako leto enaki, ker nekateri člani zaradi revščine prispevajo manj, nekateri sploh ničesar.

Kamnik, frančiškani

17. škapulirska bratovščina: ustanovljena 1703, glavnica 435 fl 45 kr pri zasebnikih, obresti 17 fl 25 kr, miloščina 45 fl, letni prihodki 62 fl 25 kr; op.: 1. letni stroški znašajo 56 fl, presežek 6 fl 25 kr, od glavnice v višini 168 fl več let niso bile odvedene obresti.

18. bratovščina sv. Frančiška: op.: kot pri št. 11.

19. tretji red: ustanovljen 1728, letni prispevek 34 kr, skupni letni prispevki članov 22 fl, glavnica 382 fl pri zasebnikih, obresti 13 fl 18 kr, letni prihodki 35 fl 18 kr; op.: 1. član pri vpisu prispeva libro voska, 2. štiriodstotne obresti od 382 fl v resnici znesejo 15 fl 16 kr, vendar je bilo nekaj denarja neupravičeno izposojenega, zato so pravila poostrili, 3. stanje blagajne je 175 fl 39 kr, letni izdatki znašajo 36 fl 6 kr.

Pazin, frančiškani

20. bratovščina sv. Frančiška: članov 500, miloščina 11 fl 20 kr (skupaj z bratovščino sv. Antona), letni prihodki 11 fl 20 kr (skupaj z bratovščino sv. Antona); op.: prispevki so popolnoma prostovoljni, denar porabijo za maše in razsvetljava.

21. bratovščina sv. Antona: članov 600; op.: kot zgoraj.

22. bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja: ustanovljena 1746, članov 4000, miloščina 10 fl, letni prihodki 10 fl, prijavi so priloženi breve in bratovščinski lističi; op.: kot zgoraj.

23. tretji red: članov 17, miloščina 6 fl 17 kr, letni prihodki 6 fl 17 kr; op.: kot zgoraj.

Sv. Petar u Šumi, pavlinci

24. bratovščina sv. rožnega venca: ustanovljena 1690, zemljiška posest 200 fl, donos 8 fl, miloščina 61 fl 28 kr, letni prihodki 69 fl 28 kr; op.: 1. rožnovenska bratovščina deluje tudi v cerkvi oziroma kapeli, vendar se na obeh krajih upravlja kot ena (*ad modum unius*), 2. poleg zemljišč ima v lasti tudi živino, in sicer 30 ovac, 2 vola in 2 kravi, 3. vzdržuje se z bero (kolekturo), ki jo mora opraviti bratovščinski upravitelj (*praeses*), 4. letni prihodki (od realij po 4 fl, od zastavnin 8 fl) znašajo 61 fl 28 kr, kot je vidno iz prilog, 5. od tega denarja po običaju izročijo upravitelju za njegov trud 15 fl, njegovemu pomočniku pri kolekturi 11 fl, samostanu pa za obed 8 fl.

Čepič (Devica Marija na jezeru), pavlinci

25. bratovščina sv. rožnega venca: op.: 1. bratovščina se vzdružuje samo z miloščino, ki jo nabira pater upravitelj (*praeses*).

Devin, serviti

26. bratovščina Marije sedmerih žalosti: op.: 1. število včlanjenih bratov in sester je omejeno na 60, 2. števila niti ob vstopu niti med letom ni dovoljeno prekoračiti.

Kostanjevica, cistercijani

27. bratovščina sv. Janeza Nepomuka: članov 1221, miloščina 12 fl 20 kr, letni prihodki 12 fl 20 kr; op.: 1. včlanjeni (število je omejeno na 121 [!]) morajo po smrti brata ali sestre poskrbeti za branje ene maše, 2. kot znamenje konfederacije nosijo pozlačeno srebrno svetinjico, ki jo kupijo za 4 fl, 3. prostovoljni darovi so namenjeni za mašne štipendije, slike in razsvetljava.

Ljubljana, klarise

28. bratovščina Srca Jezusovega: op.: 1. prostovoljni prispevek pri vstopu znaša 1 do 2 solida, denar porabijo za razsvetljava in okras oltarja; 2. stanje blagajne je 24 kr 2 pf.

Ljubljana, uršulinke

29. bratovščina Marije od miru: ustanovljena 1747, članov 1950, glavnic 200 fl v javnih skladih, obresti 8 fl, miloščina 2 fl, letni prihodki 10 fl, prijavi so priloženi tiskani lističi; op.: 1. glavnic je narasla z miloščino, obresti v skladu z ustanovno listino namenijo za 24 maš na leto.

30. bratovščina sv. Uršule: ustanovljena 1726, članov 1220, miloščina 5 fl, letni prihodki 5 fl, prijavi so priloženi tiskani lističi; op.: 1. milodari ne zadoščajo za kritje stroškov, primanjkljaj krije samostan.

Mekinje, klarise

31. bratovščina Srca Marijinega: ustanovljena 1718, glavnica 1.100 fl v javnem skladu, obresti 44 fl, letni prihodki 44 fl; op.: 1. v času obstoja bratovščine je glavnica narasla; od glavnice v višini 600 fl se mora opraviti 12 maš na leto.

Škofja Loka, klarise

32. bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja: članov 1200; op.: 1. pri vpisu ta ali oni prostovoljno prispeva 1 ali 2 do največ 5 solidov; porabijo jih za bratovščinske podobe.

Velesovo, dominikanke

33. bratovščina sv. rožnega venca: ustanovljena 1654, članov 1200, miloščina 12 fl, letni prihodki 12 fl; op.: 1. bratovščinske pobožnosti zastonj opravljajo samostanski kaplani, 2. prispevki so poljubni in znašajo 1 do 4 solide na osebo.

34. bratovščina krščanskega nauka: ustanovljena 1762, članov 450, miloščina 5 fl 20 kr, letni prihodki 5 fl 20 kr; op.: kot zgoraj.

BRATOVŠČINE PRI ŽUPNIJSKIH IN PODRUŽNIČNIH CERKVAH

Poreška škofija

35.–47.: Pazin, Stari Pazin, Trviž, Žminj.

Puljska škofija

48.–77.: Veprinac, Kršan, Lovran, Brseč, Šušnjevec, Kastav, Vranja, Mošćenice, Paz, Boljun.

Pičanska škofija

78.–99.: Pičan, Gračišće, Lindar, Pazinski Novaki, Krbune, Tupljak, Grobnik, Gologorica, Brdo, Čepić.

Goriška nadškofija

Gorenjski arhidiaconat

Moravče

100. ž. c. sv. Martina, bratovščina sv. rožnega venca.

101. ž. c. sv. Martina, bratovščina krščanskega nauka.

102. Limbarska gora, p. c. sv. Valentina: bratovščina sv. Valentina: ustanovljena 1718, letni prispevek 3 kr.

Op.: 1. prva bratovščina nima nobenega uradnega potrdila, 2. člani druge bratovščine ob vstopu prispevajo poljubno vsoto, člani tretje pa po 3 kr na leto, 3. z miloščino plačajo stroške za bratovščinske maše in oltarni okras, preostanek je za cerkev; prijavi je priložen papeški breve.

Železniki

103. ž. c. sv. Antona Puščavnika, bratovščina sv. Rešnjega telesa: članov 125, vpisnina 3 kr, letni prispevek 3 kr.

104. ž. c. sv. Antona Puščavnika, bratovščina sv. rožnega venca: članov 409, vpisnina 3 kr, letni prispevek 3 kr.

105. ž. c. sv. Antona Puščavnika, bratovščina Jezusa, Marije in Jožefa (sv. Družine): članov 380, vpisnina 3 kr, letni prispevek 3 kr, skupni letni prispevki članov 91 fl 24 kr (za vse tri bratovščine skupaj).

106. ž. c. sv. Antona Puščavnika, **bratovščina krščanskega nauka**: članov 1086, glavnica 85 fl, obresti 3 fl 24 kr, letni prihodki 3 fl 24 kr.

Op.: 1. prve tri bratovščine imajo skupno blagajno, v kateri je trenutno 35 fl 40 kr 3 pf, 2. vsak član pri vstopu prostovoljno prispeva 3 kr, prav toliko tudi med letom, 3. ob smrti članov zbirajo prispevke, skoraj vsak mesec, so pa tako skromni, da komaj zadoščajo za dve maši na mesec, 4. vložena glavnica prinaša štiriodstotne obresti.

Nevlje

107. ž. c. sv. Jurija, **bratovščina vernih duš**: ustanovljena 1728, letni prispevek 3 kr, glavnica 100 fl, obresti 4 fl, letni prihodki 4 fl; op.: 1. letni prispevek 3 kr zaradi revščine plačujejo le nekateri, 2. milodari so skromni in se porabijo poleg štiriodstotnih obresti od glavnice, naložene pri kamniškem mestnem špitalu, za maše in spovednika.

Cerklje

108. ž. c. Marijinega vnebovzetja, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: članov 750, miloščina 26 fl 10 kr, letni prihodki 26 fl 10 kr; op.: 1. člani se morajo pri mesečnem bogoslužju udeležiti darovanja, 2. darovi se porabijo za 12 maš, premožni plačajo za nakup škapulirja in molitev po 7 kr.

109. ž. c. Marijinega vnebovzetja, **bratovščina Marijinega vnebovzetja**: članov 350, miloščina 18 fl 20 kr, letni prihodki 18 fl 20 kr; op.: 1. vzdržuje se zgolj s prostovoljnimi darovi.

110. ž. c. Marijinega vnebovzetja, **bratovščina sv. Janeza Nepomuka**: op.: 1. v zadnjih desetih letih je bratovščina tako nazadovala, da ne dobi v dar niti pare, in tako pojema, da se bo sama zatrla.

Poljane

111. ž. c. sv. Martina: **bratovščina sv. rožnega venca**: vpisnina 7 kr.

112. Stara Oselica, p. c. sv. Pavla, **škapulirska bratovščina**: vpisnina 4 kr.

113. Gorenja vas (Trata), p. c. sv. Janeza Krstnika, **bratovščina sv. Antona**: vpisnina 4 kr.

114. Sveti Volbenk nad Logom, p. c. sv. Volbenka, **bratovščina sv. Ignacija in Frančiška Ksaverja**: vpisnina 4 kr.

Op.: 1. vpisnina in prostovoljni prispevki se porabijo za maše, ki se za bratovščino pod št. 111 berejo vsak mesec; za vsako se izplača 24 kr, 2. preostanek se porabi za cerkvene namene.

Kamnik

115. ž. c. Marijinega brezmadežnega spočetja, **bratovščina sv. rožnega venca**.

116. ž. c. Marijinega brezmadežnega spočetja, **bratovščina sv. Cecilije**: ustanovljena 1719, glavnica 700 fl, obresti 28 fl, letni prihodki 28 fl; op.: 1. pobožna duhovščina in kamniški meščani so jo ustanovili, da bi z njo bolje poskrbeli za korno glasbo, 2. poleg udeležbe pri določenih ustanovnih mašah je vsak glasbe več član dolžan sodelovati v koro, 3. glavnica je narasla z milodari, ki so jih v prvih letih prispevali člani z enkratnim zneskom 4 fl ali s prispevkom 17 kr na leto, 4. odkar so darovi prostovoljni, kakor določa konstitucija Benedikta XIV, razen 2 fl za péto zadušnico za umrlim članom miloščine skorajda ne dobivajo več.

Loka¹⁵

117. Škofja Loka, špitalska c. Žalostne Matere Božje, **škapulirska bratovščina**: op.: 1. nima posebnih nepremičnin ali kapitala, ampak ima vse skupno s cerkveno blagajno, 2. prispevki pri vpisu so prostovoljni, za škapulir pa večinoma sami od sebe dodajo po 4 ali 5 solidov.

118. Škofja Loka, mestna c. sv. Jakoba, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: glavnica 6.438 fl 15 kr, obresti 257 fl 31 kr, letni prihodki 257 fl 31 kr; op.: 1. milodari pri vstopu in med letom so prostovoljni, običajno znašajo 2 do 3 solide, 2. bratovščina ima en travnik, eno desetino in eno najemnino.

119. Stara Loka, ž. c. sv. Jurija, **bratovščina sv. rožnega venca**: glavnica 6.369 fl 49 ½ kr, obresti 254 fl 47 kr, letni prihodki 254 fl 47 kr; op.: 1. ima tri njive in eno desetino.

120. Crngrob, p. c. Marijinega oznanjenja, **bratovščina Marijinega oznanjenja**: op.: 1. če kdo pri vpisu želi dobiti sliko Matere Božje, plača zanjo 2 solida, 2. blagajna je skupna s cerkveno.

Šenčur

121. Huje, p. c. sv. Jožefa, **bratovščina sv. Jožefa**: članov 500, miloščina 6 fl 45 kr, letni prihodki 6 fl 45 kr.

122. Visoko, p. c. sv. Vida, **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: članov 370, miloščina 8 fl 30 kr, letni prihodki 8 fl 30 kr.

Op.: 1. bratovščini nimata nobenih posebnih pravil in ne določenih prispevkov, ampak se vzdržujeta z miloščino, ki jo zberejo v času velikonočne spovedi in hranijo v cerkveni blagajni.

Trzič

123. ž. c. Marijinega oznanjenja, **bratovščina sv. Trojice**: vpisnina 3 kr; op.: 1. poleg prispevka pri vpisu še groš na leto, vendar prostovoljno, kar porabijo za 24 maš (za vsako 25 kr), preostanek pa namenijo cerkvi.

124. ž. c. Marijinega oznanjenja, **škapulirska bratovščina**: vpisnina 3 kr; op.: 1. prispevek 3 kr je izračunan v deželni vrednosti, v ostalem tako kot pri bratovščini sv. Trojice, le da preostanek namenijo za paramente, razsvetljava in druge potrebščine.

125. Lom pod Storžičem, p. c. sv. Katarine, **bratovščina sv. Katarine**: op.: 1. pri vpisu prispevajo po 2 groša deželne veljave, nekateri manj, glede na premožnost, prihodek porabijo za 12 maš na leto; morebitni primanjkljaj krije cerkev, če ima dovolj sredstev, ker je tudi sama ubožna in se vzdržuje z miloščino.

Selca

126. ž. c. sv. Petra, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**.

127. ž. c. sv. Petra, **škapulirska bratovščina**.

Op.: 1. bratovščini sta bili vpeljani s pomočjo župnijske cerkve, 2. pri vpisu običajno prispevajo 3 kr, 3. na glavne bratovščinske praznike se članom oznani in priporoči darovanje, 4. milodare prevzame cerkev, ki pa poskrbi za razsvetljava.

Žiri

128. ž. c. sv. Martina, **bratovščina Odrešenika sveta**: članov 360, miloščina 10 fl, letni prihodki 10 fl; op.: 1. prispevki se zbirajo na letnem shodu na tiho nedeljo in se porabijo za maše, iz preostanka, ki ga hranijo v cerkveni blagajni, se bratovščina v ostalem vzdržuje.

¹⁵ Stara Loka oz. Škofja Loka.

129. Sorica,¹⁶ ž. c. sv. Miklavža, **bratovščina Marije sedmerih žalosti**: op.: 1. vzdržuje se s prostovoljnimi milodari, ki pa komajda zadoščajo.

Kostanjeviški arhidiaconat

Čatež ob Savi

130. ž. c. sv. Jurija, **bratovščina Jezusa, Jožefa in Marije (sv. Družine)**: ustanovljena 1769, članov 170, miloščina 5 fl, letni prihodki 5 fl; op.: milodare porabijo za cerkveni okras in maše.

Sv. Križ (Podbočje)¹⁷

131. ž. c. sv. Križa, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1772, članov 275, miloščina 6 fl 32 kr, letni prihodki 6 fl 32 kr; op.: milodari so namenjeni cerkvi.

132. ž. c. sv. Križa, **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: ustanovljena 1758, članov 75, miloščina 7 fl 25 kr, letni prihodki 7 fl 25 kr; op.: milodari so namenjeni za maše in razsvetljava.

133. Slinovce (Globočice pri Kostanjevici), p. c. sv. Jurija,¹⁸ **bratovščina Matere Božje dobrega sveta**: ustanovljena 1761, članov 1543, miloščina 20 fl 15 kr, letni prihodki 20 fl 15 kr; op.: miloščino porabijo za 8 maš, za nakup slik in pomoč pri zidavi cerkve.

Kostanjevica na Krki

134. ž. c. sv. Jakoba, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1710, članov 66, letni prispevek 7 kr, skupni letni prispevki članov 7 fl 42 kr, miloščina 7 fl 14 kr, letni prihodki 7 fl 14 kr.

135. ž. c. sv. Jakoba, **bratovščina sv. Antona Puščavnika**: ustanovljena 1716, članov 59, letni prispevek 6 kr, skupni letni prispevki članov 5 fl 54 kr, miloščina 6 fl, letni prihodki 6 fl.

Op.: obe bratovščini sta bili ustanovljeni s soglasjem župnije za potrebe revne cerkve.

Stiški arhidiaconat

Šentvid pri Stični

136. ž. c. sv. Vida, **bratovščina krščanskega nauka**.

137. ž. c. sv. Vida, **bratovščina sv. rožnega venca**.

138. ž. c. sv. Vida, **bratovščina sv. Roka in Boštjana**.

139. Pristava nad Stično, p. c. sv. Lamberta, **bratovščina sv. Barbare**.

Op.: miloščina je prostovoljna, znaša 5 ali 6 do največ 7 solidov, porabijo jo za maše in razsvetljava.

Vače

140. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina krščanskega nauka**: članov 778.

141. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: članov 420.

142. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina sv. Jožefa**: članov 630.

143. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina sv. Janeza Nepomuka**: članov 641

144. Kolovrat, vik. c. sv. Lovrenca, **bratovščina sv. Barbare**: članov 425.

¹⁶ Spodnja Sorica.

¹⁷ Sv. Križ-Podbočje.

¹⁸ Jurijeva cerkev ne stoji več. Leta 1778 so kostanjeviški cistercijani zgradili novo cerkev, posvečeno Materi Božji dobrega sveta, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 82.

145. Kolovrat, vik. c. sv. Lovrenca,¹⁹ **bratovščina sv. Radegunde:** članov 348.

146. Šentlambert, vik. c. sv. Lamberta, **bratovščina sv. Fabijana in Boštjana:** članov 230.

147. Zavšenik, p. c. sv. Duha, **bratovščina sv. Barbare:** članov 415.
Op.: kot zgoraj.

Mengeš

148. ž. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Mihaela:** članov 200, nepremičnine 1.408 fl, donos 56 fl 40 kr, letni prihodki 56 fl 40 kr, glavnica 8.000 fl v javnem skladu, obresti 320 fl, letni prihodki 320 fl; op.: prodajo nepremičnin je odobrila najvišja instanca in se odtlej že izvaja.

149. ž. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Rešnjega telesa:** članov 400; op.: prostovoljna miloščina, ki navadno znaša 5 solidov na osebo, se redno porablja za kvatrne in tedenske maše.

Šmarje²⁰

150. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Rešnjega telesa.**

151. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Štefana.**

152. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Jožefa.**

153. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina Device Marije.**

154. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Barbare**

155. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Katarine.**

156. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Fabijana in Bošjana.**

Op.: kot pri št. 104.

Kresnice

157. ž. c. sv. Benedikta, **bratovščina sv. Benedikta:** članov 250,²¹ vpisnina 3/4 kr, letni prispevek 3/4 kr, skupni letni prispevki članov 6 fl 15 kr, miloščina 3 fl 7 kr, letni prihodki 3 fl 7 kr; op.: vpisnina in letni prispevek znašata 6 denaričev na osebo; sredstva so namenjena za štiri maše in plačilo razsvetljave.

Krka²²

158. ž. c. sv. Kozma in Damijana, **bratovščina sv. Kozma in Damijana:** op.: vpisnina je negotova, vsak član pa mora poleg opravljanja pobožnih vaj plačati dve maši na leto.

Bela Cerkev

159. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina sv. Lucije:** članov 150; op.: vpis je zastoj.

Raka

160. ž. c. sv. Lovrenca, **bratovščina krščanskega nauka.**

161. ž. c. sv. Lovrenca, **škapulirska bratovščina.**

162. ž. c. sv. Lovrenca, **bratovščina sv. Antona Padovanskega.**

Op.: kot pri št. 159.

¹⁹ Sv. Radegundi je posvečena kolovraška podružnica na Strmi Njivi (Kolovrat), iz seznama pa ni razvidno, da bi bratovščina delovala pri njej.

²⁰ Danes Šmarje-Sap.

²¹ Številka ni razločno zapisana, brati bi jo bilo mogoče tudi kot 290.

²² Krka na Dolenjskem.

Dobrníč

163. ž. c. sv. Jurija, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: op.: kot zgoraj.

Višnja Gora

164. ž. c. sv. Egidija, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 200.

165. ž. c. sv. Egidija, **škapulirska bratovščina**: članov 2465.

166. ž. c. sv. Egidija, **bratovščina krščanskega nauka**: članov 1526.

167. ž. c. sv. Egidija,²³ **bratovščina sv. Ane**: članov 351.

Zagorje ob Savi

168. ž. c. sv. Petra in Pavla: **bratovščina sv. Ane**, članov 700, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 35 fl.

169. ž. c. sv. Petra in Pavla: **bratovščina Device Marije**, članov 282, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 14 fl 6 kr.

170. ž. c. sv. Petra in Pavla: **bratovščina sv. Boštjana**, članov 61, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 3 fl 3 kr.

171. ž. c. sv. Petra in Pavla: **bratovščina sv. Barbare**, članov 112, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 5 fl 36 kr.

Op.: glavnico 285 fl 19 kr imajo naloženo v javnem skladu.

Škocjan pri Novem mestu

172. ž. c. sv. Kancijana in tovarišev, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**.

173. ž. c. sv. Kancijana in tovarišev: **bratovščina sv. rožnega venca**.

174. ž. c. sv. Kancijana in tovarišev: **bratovščina sv. Barbare**.

Op.: vpisnina v rožnovensko bratovščino znaša 3 kr na člana.

Prežganje

175. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Barbare**: članov 800, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 40 fl, glavnica 40 fl pri zasebnikih, obresti 1 fl 36 kr, letni prihodki 1 fl 36 kr; op.: med letom se ničesar ne terja, kot pri št. 136.

Žužemberk

176. ž. c. sv. Mohorja in Fortunata, **bratovščina krščanskega nauka**.

177. ž. c. sv. Mohorja in Fortunata: **škapulirska bratovščina**.

178. ž. c. sv. Mohorja in Fortunata: **bratovščina sv. Janeza Nepomuka**.

Op.: pri vpisu vsakdo prispeva 1 ali 2 kr miloščine, letnega prispevka pa ne dajejo.

Šmartno²⁴

179. ž. c. sv. Martina, **bratovščina krščanskega nauka**.

180. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**.

Op.: vpisnina znaša 3 kr.

Čemšenik

181. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina krščanskega nauka**: članov 655.

182. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 980.

183. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. Jožefa**: članov 92, glavnica 17 fl pri zasebnikih, obresti 40 kr, letni prihodki 40 kr.

²³ Sv. Ani je posvečena višnjegorska podružnična cerkev v trgu, iz seznama pa ni razvidno, da bi bratovščina delovala pri njej.

²⁴ Šmartno pri Litiji; navajajo ga tudi kot Šmartno pri Ljubljani, gl. Dolinar: *Slovenska cerkvena pokrajina*, str. 15.

184. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. Boštjana**: članov 108, premoženje 101 fl, donos 4 fl 2 kr, letni prihodki 4 fl 2 kr.

185. ž. c. Marije Vnebovzete: **bratovščina sv. Jurija**: članov 29, premoženje 89 fl, donos 3 fl 33 kr, letni prihodki 3 fl 33 kr.

Op.: vpisnina znaša 2 do 3 kr, letnih prispevkov ni, milodare porabijo za razsvetljava, maše in obletnice.

Št. Peter²⁵

186. vik. c. sv. Petra,²⁶ **bratovščina krščanskega nauka**.

187. vik. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Janeza Nepomuka**.

Op.: vpisnina je negotova, oltar vzdržujejo iz milodarov.

Šmarjeta²⁷

188. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Trojice**.

189. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina krščanskega nauka**.

190. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Alojzija**.

191. Vinji Vrh, p. c. sv. Jožefa,²⁸ **bratovščina Jezusa, Marije in Jožefa (sv. Družine)**.

192. ž. c. sv. Marjete,²⁹ **škapulirska bratovščina**.

193. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Barbare**.

Op.: kot pri št. 181.

Trebnje

194. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: op.: vpisnina je prostovoljna, zanjo vsak član dobi sličico, iz prostovoljnih milodarov po 6 solidov na člana se opravi ena maša na mesec.

Dol³⁰

195. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina Imena Jezusovega**: članov 700; op.: glede vpisnine kot zgoraj.

Bistrški arhidiakonot

Cerknica

196. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1643, glavnica 200 fl pri zasebnikih, obresti 8 fl, letni prihodki 8 fl; op.: glavnico so privarčevali z milodari, bratovščina se vzdržuje zgolj z obrestmi in miloščino.

197. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1688, glavnica 250 fl pri zasebnikih, obresti 10 fl, letni prihodki 10 fl; op.: kot zgoraj.

198. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina Imena Jezusovega**: ustanovljena 1668; op.: nima lastne blagajne, miloščino daje v cerkveno in iz nje plačuje, kar potrebuje.

²⁵ Danes Št. Peter – Otočec; župnijo navajajo tudi kot Št. Peter pri Novem mestu.

²⁶ Cerkev se sicer omenja kot župnijska, dejansko pa je do 1863 ostala na stopnji vikariata, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 49.

²⁷ Šmarjeta na Dolenjskem.

²⁸ Patrocini ni naveden; cerkev se sicer omenja tudi pod imenom Matere Božje, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 51.

²⁹ Karmelski Materi Božji je posvečena šmarješka podružnica v Slapeh pri Klevevžu, iz seznama pa ni razvidno, da bi bratovščina delovala pri njej; prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 52.

³⁰ Dol pri Ljubljani.

199. ž. c. Marijinega rojstva, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1690; op.: kot zgoraj.

200. ž. c. Marijinega rojstva, **bratovščina krščanskega nauka**: ustanovljena 1762; op.: 1. z doslej zbrano prostovoljno miloščino še niso formalizirali lastne blagajne, 2. denar porabijo za pogrebe ipd.

201. Cerknica, p. c. sv. Roka, **bratovščina sv. Štefana**: ustanovljena 1705, letni prispevek 7 kr, glavnica 220 fl pri zasebnikih, obresti 8 fl 48 kr, letni prihodki 8 fl 48 kr.

Preserje

202. ž. c. sv. Vida,³¹ **bratovščina Imena Jezusovega**: op.: kot pri št. 199.

203. Žalostna gora, p. c. Žalostne Matere Božje,³² **bratovščina Žalostne Matere Božje**: ustanovljena 1756, letni prispevek 7 kr, glavnica 96 fl pri zasebnikih, obresti 3 fl 50 kr, letni prihodki 3 fl 50 kr; op.: 1. pri vpisu za 7 kr vsak dobi verižico z medeninastim križcem in sliko, bratovščini ostane le 1 kr 2 pf, 2. vzdržuje se z obrestmi in prostovoljnimi milodari.

Planina³³

204. ž. c. sv. Marjete,³⁴ **bratovščina sv. Marjete**: op.: 1. vzdržuje se zgolj z miloščino, 2. v blagajni je imela 66 fl 47 kr, a jih je porabila za cerkveno stavbo.

Novomeški arhidiakonat

Novo mesto – Sv. Miklavž

205. kapiteljska c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1609, nepremičnine 1.230 fl, donos 49 fl 11 kr, miloščina 20 fl 31 kr, letni prihodki 69 fl 42 kr, prijavi sta priložena konfirmacija in papeški breve; op.: 1. bratovščina je delovala že leta 1441, leta 1609 pa je bila na novo ustanovljena in je dobila nov pravilnik, 2. nepremičnine je (dejansko ali po pomoti) dobila od kapitlja, 3. vpisnina in tedenski prispevki (po denariču, solidu in krajcarju) so prostovoljni, 4. z zbrano miloščino podpirajo revne člane.

206. kapiteljska c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1654, nepremičnine 468 fl, donos 18 fl 42 kr, miloščina 15 fl 20 kr, letni prihodki 34 fl 2 kr, prijavi sta priložena konfirmacija in pravilnik; op.: 1. bratovščina je delovala že leta 1500, 2. glede prostovoljnih prispevkov kot zgoraj, nabirajo jih mesečno, 3. iz zadolžnice z dne 15. novembra 1664 je razvidno, da je beneficiat in bratovščinski kaplan Franc Jernej Steinberg pri deželni upravi naložil glavnico 1.000 fl deželne veljave, a si jo je aktualni beneficiat v celoti prilastil, tako da je bratovščini razen miloščine ostalo le nekaj nepremičnin, ki jih je pridobila deloma z nakupi deloma z volili; tudi volilna pisma je beneficiat po svoje priredil in predložil, pismo Mihaela Jelschauerja pa se je izgubilo ali pa ga ni hotel pokazati.

207. kapiteljska cerkev sv. Miklavža, **konfederacija sv. rožnega venca**: ustanovljena 1651, članov 150, miloščina 12 fl, letni prihodki 12 fl, prijavi so priloženi bratovščinski lističi; op.: 1. konfederacija je s soglasjem članov vpeljal novomeški kanonik Janez Gašper Jurič, 2. poleg splošnih ima še posebno pravilo, ki število članov omejuje na 150 bratov in sester, 3. ob

³¹ Dolinar: *Slovenska cerkvena pokrajina*, str. 14, dušnopastirsko postojanko navaja kot župnijski vikariat.

³² V seznamu navedena kot cerkev Naše ljube Gospe.

³³ Planina pri Rakeku.

³⁴ Dolinar: *Slovenska cerkvena pokrajina*, str. 14, dušnopastirsko postojanko navaja kot župnijski vikariat.

smrti člana je vsak dolžan poskrbeti za mašo, 4. ob vpisu prispevajo od 3 do 6 sedemnajstic ali 2 do 4 solide.

208. Novo mesto, p. c. sv. Jurija,³⁵ **bratovščina sv. Boštjana**: ustanovljena 1748, članov 200, vpisnina 34 kr, letni prispevek 7 kr, skupni letni prispevki članov 136 fl 40 kr, miloščina 21 fl 15 kr, letni prihodki 21 fl 15 kr, prijavi sta priložena bula in statut; op.: število članov in prispevek se nanašata le na posebej pridružene, pri drugih članih je vse prostovoljno, 2. po pravilniku je število konfederiranih omejeno; pridruženi član prispeva 7 kr za mašo, ki se mora brati pri pristopu.

Šentrupert

209. ž. c. sv. Ruperta, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1737, nepremičnine 101 fl, donos 4 fl 2 kr, miloščina 60 fl, letni prihodki 60 fl, prijavi sta priložena bula in statut; op.: blagajno ima skupno s cerkvijo.

Poljane³⁶

210. ž. c. sv. Križa, **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: ustanovljena 1708, miloščina 5 fl 35 kr, letni prihodki 5 fl 35 kr, prijavi je priložena bula; op.: prispevki pri vstopu in med letom so prostovoljni, pobirajo jih petkrat na leto.

211. ž. c. sv. Križa, **bratovščina sv. Jožefa**: ustanovljena 1692, članov 150, vpisnina 1 fl 59 kr, skupni letni prispevki članov 149 fl, miloščina 4 fl 48 kr, letni prihodki 4 fl 48 kr; op.: bula oziroma ustanovitvena listina je izgubljena, iz bratovščinske knjige pa je razvidno, kdaj je dobila pravila; vsak vpisani mora za vsakega umrlega člana plačati branje ene maše.

Boštanj

212. ž. c. sv. Križa, **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: ustanovljena 1721, prijavi je priložena bula; op.: prispevki pri vpisu znašajo 2 do 3 kr, drugi so prostovoljni, porabijo jih za štiri péte in štiri tihe maše ter za nakup voska, primanjkljaj krijejo iz cerkvene blagajne.

213. Vrh pri Boštanju (Topolovec), p. c. Marijinega vnebovzetja, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1734, miloščina 20 fl, letni prihodki 20 fl, priloge kot zgoraj; op.: prispevki pri vpisu kot zgoraj, posebej za škapulir 3 do 6 kr, denar porabijo za maše in škapulirje, primanjkljaj pokrivajo iz cerkvene blagajne.

Mokronog³⁷

214. Žalostna Gora pri Mokronogu, p. c. Žalostne Matere Božje, **bratovščina Naše ljube Gospe sedmerih žalosti**: ustanovljena 1730, letni prihodki 15 fl 23 kr, prijavi sta priložena ustanovitveno pismo in pravilnik; op.: 1. prispevki so prostovoljni, za škapulir, venec in sličico pa plačajo 7 kr.

215. ž. c. sv. Egidija, **bratovščina sv. Peregrina**: članov 72, ustanovljena 1752, prijavi je priložena bula; op.: 1. vsakokrat jo sestavlja le omenjeno število članov, 2. prispevkov nimajo, ob smrti člana pa poskrbijo za mašo.

³⁵ Za podрто cerkev sv. Jurija gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 63.

³⁶ Danes Stari trg ob Kolpi, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Pražupnija Cerknica*, str. 187–188.

³⁷ Župnija sv. Egidija v Spodnjem Mokronogu, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 45.

Polšnik

216. ž. c. Marijinega rojstva, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1752, miloščina 5 fl 15 kr; letni prihodki 5 fl 15 kr; prijavi sta priložena ustanovitveno pismo in pravilnik; op.: prostovoljni prispevek 3 kr pri vpisu.

Šentrupert

217. Vesela Gora, p. c. sv. Frančiška Ksaverja, **bratovščina sv. Frančiška Ksaverja**: ustanovljena 1727, prijavi je mdr. priložena bula; op.: 1. nima lastnine, ampak se vzdržuje iz cerkvene blagajne, 2. nima posebnih pravil.

218. Vesela Gora, p. c. sv. Frančiška Ksaverja, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**: ustanovljena 1752, miloščina 6 fl, letni prihodki 6 fl, prijavi sta priložena bula in pravilnik; op.: 1. nastala je na željo ustanovnika in dobrotnika pobožnosti na Veseli Gori, 2. vpisnine ni, enkrat med letom pa prostovoljno prispevajo po $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ali 1 kr, 3. denar porabijo za maše po smrti brata ali sestre.

Stopiče

219. ž. c. Matere Božje, **bratovščina črnega usnjenega pasu sv. Monike**: ustanovljena 1748, vpisnina 10 kr, letni prispevek $\frac{1}{4}$ kr, nepremičnine 514 fl, donos 20 fl 34 kr, miloščina 119 fl 50 kr, letni prihodki 140 fl 24 kr, prijavi je priložen izvleček ustanovitvenega pisma; op.: prihodke namenijo za pasove, venčke in sličice ter za maše, preostanek gre v korist cerkve.

Toplice

220. ž. c. sv. Ane,³⁸ **bratovščina sv. Ane**, ustanovljena 1748, vpisnina 7 kr, letni prihodki 2 fl 20 kr, prijavi sta priložena ustanovitveno pismo in pravilnik; op.: 1. bratovščinski predstojnik mora v skladu s pravilnikom marljivo zbirati sredstva za maše, 2. bratovščina je ustanovna, 3. v bratovščinski blagajni mora biti vselej na voljo najmanj 5 fl.

Soteska

221. ž. c. sv. Erazma,³⁹ **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: ustanovljena 1736; op.: nima posebne blagajne in ne lastnega dotoka določenih ali prostovoljnih prispevkov.

Devinski arhidiakonot**Devin (Duino)**

222. ž. c. sv. Janeza Krstnika, **bratovščina Loretske Matere Božje**: članov 130, vpisnina 40 kr, letni prispevek 7 kr, skupni letni prispevki članov 102 fl, letni prihodki 15 fl 10 kr; op.: 1. število članov je omejeno, 2. ob smrti člana vsak prispeva po 7 kr za branje 60 maš.

223. ž. c. sv. Janeza Krstnika, **bratovščina sv. Janeza Evangelista**.

224. Jamlje (Jamiano), p. c. sv. Križa, **bratovščina sv. Antona Padovanskega**.

Op. k št. 223 in 224: 1. nimata nobenega ustanovitvenega dokumenta, zdi se, da formalno nista bratovščini, ampak pobožnosti, ki ljudem omogočata pogosteje prejemati zakramente, 2. prostovoljne prispevke po 2 kr zbirajo enkrat na leto, na praznik titularja.

³⁸ Cerkev Marijinega rojstva, ki se pod patrocinijem sv. Ane omenja že leta 1495, je prvotno imela le oltar sv. Ane z istoimensko bratovščino. Župnija naj bi bila ustanovljena leta 1770, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 65.

³⁹ Še leta 1753 se navaja kot vikariat, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Dolenjska II.*, str. 64.

225. Zgonik (Sgonico), vik. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Lucije**.

226. Zgonik (Sgonico), vik. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Urha**.

Op. k št. 225. in 226: kot zgoraj, prispevki so prav tako prostovoljni (pri vstopu 2 kr in med letom po 2 kr).

227. Opatje selo, vik. c. sv. Andreja,⁴⁰ **bratovščina sv. Rešnjega telesa**.

228. Šempolaj (San Pelagio), vik. c. sv. Pelagija: **bratovščina Naše ljube Gospe**.

229. Slivno (Slivia), p. c. sv. Antona Opata⁴¹: **bratovščina sv. Silvestra**.

230. Mavhinje (Malchina), vik. c. sv. Miklavža: **bratovščina sv. Apolonije**.

231. Mavhinje (Malchina), vik. c. sv. Miklavža: **bratovščina sv. Notburge**.

232. Brestovica pri Komnu, vik. c.⁴² sv. Lovrenca: **bratovščina sv. Valentina**.

Op. k št. 227 do 232: 1. kot zgoraj, prispevki kot zgoraj (1 do 2 kr), 2. bratovščina Naše ljube Gospe ima 6 srebrnih svečnikov (iz pobožnega volila).

Vipavski arhidiakonot

Vipava

233. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 600; op.: 1. že od ustanovitve ima več zemljišč, ki pa so pomešana s cerkvenimi nepremičninami, tako da nimajo lastnega urbarja, ampak se vsi računi vodijo prek cerkve, 2. izdatki za spovednike znašajo 8 fl 4 kr.

234. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina Imena Jezusovega**: članov 500, letni prihodki 8 fl 44 kr; op.: kot zgoraj.⁴³

235. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 346, letni prihodki 5 fl 41 kr; op.: 1. kot pri št. 201 [!], 2. letni izdatki za kosilo duhovščine znašajo 5 fl 41 kr, 3. miloščine ne dobivajo.

236. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Jožefa**: članov 400; op.: kot zgoraj.

237. Razguri, p. c. sv. Ane, **bratovščina sv. Ane**: članov 300, letni prispevek 3 ¼ kr, skupni letni prispevki članov [...] ⁴⁴ fl 17 kr, letni prihodki 17 fl; op.: 1. letni prispevek znaša dejansko 6 solidov, 2. izdatki za letno opravilo in kosilo duhovščine znašajo 9 fl 20 kr.

238. Vrabče, p. c. bl. Device Marije,⁴⁵ **bratovščina sv. Blaža**: članov 300, letni prispevek 3 ¼ kr, skupni letni prispevki članov 16 fl 15 kr, glavnica 104 fl, obresti 4 fl 9 kr, letni prihodki 20 fl 24 kr; op.: 1. kot zgoraj, 2. ima tudi vinograd; ta daje na leto 8 čebrov vina, ki jih poleg 12 mernikov žita razdelijo obdelovalcem; za cerkvena opravila na leto izplačajo 12 fl deželne ali 10 fl 12 kr nemške veljave, bratovščini preostane komaj 3 do 4 fl.

239. Podbrje (Podnanos), p. c. sv. Kozma in Damijana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 150, letni prispevek 4 ½ kr, skupni letni prispevki članov 3 fl 45 kr, letni prihodki 3 fl 45 kr; op.: prispevek 8 solidov oziroma 4 ½ kr plača le 50 članov, drugi skrbijo za vinograde, ki jih ima bratovščina v lasti, 3. vinogradi dajejo na leto 15 do 16 čebrov vina.⁴⁶

⁴⁰ Omenja se tudi kot cerkev sv. Roka, gl. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 161.

⁴¹ Cerkev je dejansko posvečena sv. Mariji Magdaleni.

⁴² Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 160, navaja, da je bil sicer vikariat ustanovljen leta 1750, vendar je tu obstajala le kaplanija.

⁴³ Za sliko oltarja gl. *Upravna enota Ajdovščina*, str. 583.

⁴⁴ Navedena vsota ni čitljiva.

⁴⁵ Cerkev je navedena brez imena kraja, gre pa očitno za vrabško, pri kateri je delovala bratovščina sv. Blaža; v župniji je bilo sicer več Mariji posvečenih cerkva, gl. Attems: *Vizitacijski zapiski*, str. 47; prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 147, 150, 153, 157.

⁴⁶ Za sliko oltarja gl. *Upravna enota Ajdovščina*, str. 414.

- 240.** Lozice, p. c. sv. Gotarda,⁴⁷ **bratovščina sv. Frančiška Ksaverja**: članov 300; op.: miloščina je prostovoljna in zadošča za kritje stroškov za okras oltarja in pobožnosti.
- 241.** Slap, p. c. sv. Matija, **bratovščina sv. Florijana**: članov 50, letni prispevek 4 kr, skupni letni prispevki članov 3 fl 20 kr, letni prihodki 3 fl 20 kr; op.: kot zgoraj.
- 242.** Goče, p. c. sv. Andreja, **bratovščina sv. Urha**: članov 180, letni prispevek 4 ½ kr, skupni letni prispevki članov 3 fl 45 kr, letni prihodki 3 fl 45 kr; op.: 1. kot pri št. 239, 2. v posesti ima pet vinogradov, 3. dolžna je poskrbeti za 20 maš za ustanovitelja.
- 243.** Erzelj, p. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Valentina**: članov 36, miloščina 50 fl, letni prihodki 50 fl; op.: v posesti ima majhen vinograd, ki daje po 10 do 12 čebrov vina na leto.
- 244.** Šturje, p. c. sv. Jurija, **škapulirska bratovščina**: članov 136, miloščina 51 fl 20 kr, letni prihodki 51 fl 20 kr; op.: miloščina na leto prinese navedeno vsoto, je pa sicer prostovoljna; po odpisu stroškov ostanejo 2 do 3 dukati.
- 245.** Log pri Vipavi, p. c. Naše ljube Gospe (Marije Tolažnice), **bratovščina sv. Monike**: članov 175; op.: kot pri št. 240.
- 246.** Budanje, p. c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. Miklavža**: članov 72, miloščina 7 fl, letni prihodki 7 fl; op.: kot zgoraj.
- 247.** Vrhpolje, p. sv. sv. Primoža in Felicijana, **bratovščina vernih duš**: članov 190, miloščina 6 fl, letni prihodki 6 fl; op.: miloščina je prostovoljna.
- 248.** Ustje, p. c. sv. Justa, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 300, miloščina 2 fl, letni prihodki 2 fl; op.: 1. kot zgoraj, pri vpisu vsak prispeva 8 do 9 solidov, 2. bratovščini preostane komaj 2 fl na leto.
- 249.** Podkraj, p. c. sv. Marjete,⁴⁸ **bratovščina sv. Križa**: članov 70; op.: miloščina je prostovoljna in komaj zadošča za vzdrževanje.

Ribniški arhidiakonat

Ribnica

- 250.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1457, članov 180, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevki članov 51 fl; op.: 1. pri bratovščini ustanovljeni beneficij ima v posesti več zemljišč, 2. bratovščina sama nima nepremičnin, 2. prispevek 17 kr je enkratno in se razume kot miloščina, 4. denar porabijo za razsvetljavo, perilo, paramente in druge potrebščine; le redkokdaj jim kaj ostane.
- 251.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 692, letni prispevek 28 kr, skupni letni prispevki članov 34 fl 40 kr; premoženje 200 fl v javnem skladu, obresti 8 fl, letni prihodki 36 fl 30 kr; op.: 1. navedeni letni prispevek se je dejansko skrčil, 2. s prispevki plačujejo maše in razsvetljavo, 3. glavnic 200 fl je ustanovna.
- 252.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Janeza Krstnika**: ustanovljena 1764, članov 184, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevki članov 43 fl 38 kr; op.: 1. ustanovil jo je ceh, namenjena je strojarjem in čevljarjem, 2. prihodke porabijo za 6 pétih in 3 tihe maše, za razsvetljavo ipd.

⁴⁷ Cerkev je bila pozneje posvečena sv. Frančišku Ksaverju, prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 149.

⁴⁸ Cerkev je navedena s toponimom »zu Hart«; najverjetneje gre za podkrajsko, ki je imela tri oltarje, mdr. tudi oltar Najdenja sv. križa, v cerkvi sv. Marjete v Dolenjah pa je stal samo en oltar, gl. Attems: *Vizitacijski zapisniki*, str. 523, prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 148, 153.

- 253.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina krščanskega nauka:** ustanovljena 1761, članov 710; op.: 1. ustanovil jo je neki jezuitski misijonar, potrjena je s papeško bulo, 2. miloščina je prostovoljna, porabijo jo za pogrebe.
- 254.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Kozma in Damijana:** ustanovljena 1764, članov 180, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevki članov 51 fl; op.: 1. namenjena je le udom ribniškega krznarskega ceha, 2. kot pri št. 252, 3. blagajno čuva ceh.
- 255.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Janeza Krstnika:** ustanovljena 1770, članov 38, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevki članov 23 fl 14 kr; op.: 1. ustanovljena je bila za krojače, 2. prihodke porabijo za 5 pétih maš na leto in za razsvetljavo, 3. kot pri št. 254.
- 256.** Jurjevica, p. c. sv. Križa, **bratovščina peterih Gospodovih ran:** ustanovljena 1759, letni prispevek 36 kr; op.: denar porabijo za maše, štolnino, paramente itd.
- 257.** Sodražica, vik c. sv. Marije Magdalene, **bratovščina sv. Marjete:** ustanovljena 1755, članov 830; op.: prispevki so popolnoma prostovoljni, porabijo se kot zgoraj.
- 258.** Nova Štifta, kur. c. Marijinega vnebovzetja, **škapulirska bratovščina:** ustanovljena 1715, članov 3355, vpisnina 7 kr, skupni letni prispevki članov 391 fl 35 kr; op.: 1. prispevek je enkratni, zanj vsak vpisani prejme škapulir, 2. denar porabijo, kot je običajno.
- 259.** Nova Štifta, kur. c. Marijinega vnebovzetja, **bratovščina pasu sv. Monike:** ustanovljena 1761, vpisnina 8 ½ kr; op.: prispevke porabijo za nakup pasov in kronic, preostanek za pobožnosti.

Stari trg pri Ložu

- 260.** ž. c. sv. Jurija, **bratovščina krščanskega nauka:** ustanovljena 1761, članov 2020, miloščina 6 fl, letni prihodki 6 fl; op.: 1. miloščino porabijo za aniverzarij in sveče, 2. za oskrbovanje pogrebov prejemajo pomoč od vlade.
- 261.** ž. c. sv. Jurija, **bratovščina sv. rožnega venca:** ustanovljena 1728, članov 1348, vpisnina 6 ½ kr, skupni letni prispevki članov 146 fl 2 kr, premoženje 202 fl pri deželi, obresti 8 fl 4 kr, letni prihodki 12 fl 36 kr; op.: 1. prispevke dajejo le nekateri, 2. izdatki za 12 pétih in 12 tihih maš na leto znašajo 13 fl 36 kr, 3. glavnica 202 fl je deponirana pod imenom župnijske cerkve.
- 262.** Križna gora, p. c. sv. Križa, **bratovščina Kristusovega smrtnega boja:** ustanovljena 1743, članov 2790, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 139 fl 30 kr; op.: 1. kot zgoraj, 2. denar porabijo za 4 maše na leto, blagajna je skupna s cerkveno.
- 263.** Lož, p. c. sv. Petra, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja:** ustanovljena 1694, članov 129, letni prispevek 6 ½ kr, skupni letni prispevki članov 14 fl 58 kr; op.: 1. kot pri št. 261, 2. od ograde, ki jo imajo v lasti, dobivajo 1 fl 30 kr, od najemnin za njive pa 3 fl 44 kr, 3. sredstva komajda zadoščajo za letne potrebe.

Loški Potok

- 264.** Loški Potok, vik. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. rožnega venca:** članov 289; op.: 1. prispevek je prostovoljen in se porabi za mesečne bratovščinske maše.
- 265.** Loški Potok, vik. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Barbare:** članov 392, vpisnina 1 kr, skupni letni prispevki članov 6 fl 32 kr; op.: prispevki so določeni, porabijo jih za eno letno mašo.
- 266.** Loški Potok, vik. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Jošta:** ustanovljena 1768, članov 131, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevki članov 6 fl 33 kr; op.: prispevki so določeni, porabijo jih za kvatrne maše.

Dobrepolje⁴⁹

267. ž. c. sv. Križa, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1698, članov 5500, vpisnina 3 ¼ kr, miloščina 18 fl, letni prihodki 18 fl; op.: 1. vpisani za prispevek 3 ¼ kr prejme škapulir, 2. denar porabijo za 1 péto in 4 tihe maše ter razsvetljava.

268. Podgorica, p. c. Marije Kraljice sv. rožnega venca, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1689, članov 4300; op.: 1. nima nobenega dokumenta o ustanovitvi, 2. niti pri vpisu niti med letom ne dobiva prispevkov.

Škocjan pri Turjaku

269. ž. c. sv. Kancijana, **bratovščina krščanskega nauka**: ustanovljena 1768, članov 400; op.: ustanovljena je bila na pobudo goriškega nadškofa, da bi verniki, ker bi bilo učenje povezano z odpustki, postali bolj vneti za krščanski nauk.

Kočevje

270. ž. c. sv. Jerneja, **bratovščina Srca Marijinega**: ustanovljena 1740, članov 1800; op.: prispevki so prostovoljni in se porabijo za razsvetljava.

Črmošnjice

271. ž. c. Marijinega vnebovzetja, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1711, članov 1300, vpisnina 2 ½ kr, skupni letni prispevki članov 55 fl; op.: miloščino deli s cerkvijo.

272. Mirna gora,⁵⁰ p. c. sv. Frančiška Ksaverja, **bratovščina sv. Frančiška Ksaverja**: ustanovljena 1743, članov 3600; op.: za vpisnino običajno prispevajo 2 ali 2 ½ kr na osebo.

Mozelj

273. ž. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Petra**: ustanovljena 1759, članov 300.

274. ž. c. sv. Lenarta, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1762, članov 700.

275. ž. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1727, članov 500.

276. Mozelj, p. c. (kapela) sv. Krvi, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: ustanovljena 1745, članov 600.

Op.: 1. miloščina, ki jo dajejo nekateri člani ob titularnih praznikih, znaša 2 do največ 3 kr, ta prispevek pa ne zadošča za pokritje razsvetljave in drugih stroškov.

Osilnica

277. ž. c. sv. Petra in Pavla, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 2147; op.: 1. podatki o ustanovitvi zaradi izgube prve bule, ki se obnavlja vsakih 7 let, niso znani, 2. prispevki so prostovoljni in se vodijo skupaj s cerkveno miloščino, 3. število članov se šteje od leta 1728, ko naj bi bila (po domnevi) ustanovljena.

⁴⁹ Župnija Dobrepolje – Videm.

⁵⁰ Toponim ni naveden, gre pa za cerkev sv. Frančiška Ksaverja na Mirni gori, ki danes spada v župnijo Planina pri Črnomlju; prim. Höfler: Gradivo za historično topografijo ... Cerknica, str. 186.

Župnije nemškega viteškega reda

Metlika

- 278.** ž. c. sv. Miklavža: **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: op.: za dar v naturalijah priskrbijo bratovščinske sveče za umrle člane.
279. ž. c. sv. Miklavža: **bratovščina krščanskega nauka**: op.: nima nobenega določenega prispevka ne pri vpisu in ne med letom.
280. Rosalnice (pri Treh farah), p. c. Device Marije, **bratovščina sedmerih Marijinih žalosti**: op.: kot zgoraj.

Črnomelj

- 281.** ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: op.: kot pri št. 245.
282. ž. c. sv. Petra, **bratovščina krščanskega nauka**: op.: kot pri št. 246.

Semič

- 283.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**.
284. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina krščanskega nauka**.
Op.: kot pri št. 245 oz. 246.

Vinica

- 285.** ž. c. sv. Križa, **bratovščina krščanskega nauka**: op.: kot pri št. 246.
286. Žeželj nad Vinico, **bratovščina sv. rožnega venca**: op.: kot zgoraj.

Podzemelj

- 287.** ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**.
288. ž. c. sv. Martina, **bratovščina krščanskega nauka**.
Op.: kot pri št. 245 oz. 246.

Župnije malteškega reda

Komenda

- 289.** ž. c. sv. Petra, **bratovščina Marijinega darovanja**: članov 300, letni prispevek 3 kr, skupni letni prispevki članov 15 fl; op.: iz prispevkov se bere toliko maš (po 17 kr), kolikor znaša vsota.
290. ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Valentina**: članov 151, letni prispevek 7 kr, skupni letni prispevki članov 12 fl 36 kr, premoženje 267 fl 58 kr pri zasebnikih, obresti 10 fl 43 kr, miloščina 17 fl 37 kr, letni prihodki 28 fl 20 kr; op.: 1. stanje blagajne je 102 fl deželne veljave, tj. 86 fl 42 kr, 2. denar porabijo za maše ipd.
291. Tunjice, p. c. sv. Ane, **bratovščina sv. Ane**: članov 450; op.: 1. miloščina je prostovoljna in se zbira v cerkveni pušici, svoje lastne blagajne bratovščina nima.

Tržaška škofija

Brezovica

- 292.** ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1647, članov 50.
293. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**: ustanovljena 1703, članov 60.
294. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Križa**: ustanovljena 1703, članov 40.
Op.: 1. člani niso dolžni ničesar prispevati, nekateri pri vpisu darujejo 2 do 4 solide, 2. denar se porabi za maše in razsvetljava, a komajda zadošča.

295. Kozjana, p. c. sv. Marije Magdalene,⁵¹ **bratovščina sv. Florijana:** ustanovljena 1638, članov 35.

296. Hrpelje, p. c. sv. Andreja,⁵² **bratovščina sv. Antona:** ustanovljena 1733, članov 40.

Op.: kot zgoraj.

Košana

297. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa:** nepremičnine, donos 6 fl 14 kr; letni prihodki 6 fl 14 kr; op.: nepremičnine sestavljata dve polji, ki sta bili bratovščini legirani in od katerih dobiva navedeni činž.

298. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. rožnega venca:** ustanovljena 1739.

299. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Franciška Ksaverja:** ustanovljena 1733; op.: član, ki želi sliko svetnika in blagoslovljeno svečko, ki ju delijo na titularni praznik, prispeva 6 solidov.

300. Suhorje, p. c. sv. Miklavža, **škapulirska bratovščina:** op.: 1. glavnico 800 fl, ki jo je dobila od soseske, je pobral nekdanji ordinarij Petazzi, 2. župnik in ključarja si prizadevajo zadevo rešiti, komisija je dovolila odpisati nekaj stroškov.

301. Parje, p. c. sv. Justa, **bratovščina sv. Justa:** ustanovljena 1735; op.: 1. tako kot druge navedene bratovščine (od vključno št. 292) se vzdržuje samo s prostovoljno miloščino, ki pa komaj zadošča za skromno razsvetljavo, 2. dejansko ni prava bratovščina, ampak zasebna pobožnost brez vpisanih članov.

Dolina⁵³

302. ž. c. sv. Urha, **bratovščina sv. Rešnjega telesa:** ustanovljena 1735, članov 987, nepremičnine 336 fl 53 kr; donos 13 fl 29 kr; letni prihodki 13 fl 29 kr; op.: od nepremičnin, ki jih sestavljajo 4 polja, dobiva po prvi prilogi 195 fl činža, po zadnji 71 fl.

303. ž. c. sv. Urha, **bratovščina sv. rožnega venca:** ustanovljena 1733, članov 1641; op.: kdor želi dobiti bratovščinsko sliko in svečko, plača 12 kr.

304. Dolina (San Dorligo della Valle), p. c. sv. Martina, **škapulirska bratovščina:** ustanovljena 1733, članov 1294; op.: kot zgoraj.

305. Ricmanje (S. Giuseppe della Chiusa), p. c. sv. Jožefa, **bratovščina sv. Jožefa:** ustanovljena 1749, članov 3388, nepremičnine 648 fl 19 kr; donos 25 fl 55 kr; letni prihodki 25 fl 55 kr; op.: kot zgoraj.

Trnovo⁵⁴

306. ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Rešnjega telesa:** ustanovljena 1630, članov 40, letni prispevek 17 kr, skupni letni prispevki članov 11 fl 20 kr.

307. ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Miklavža:** članov 40, letni prispevek 17 kr, skupni letni prispevki članov 11 fl 20 kr; letni prihodki obeh bratovščin 22 fl 40 kr.

Op.: sindiki morajo pri obračunu poskrbeti za kosilo; zanj vsak član prispeva po 34 kr, preostanek porabijo za maše in oltarni okras.

308. ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. rožnega venca:** ustanovljena 1740, članov 400, vpisnina ½ kr; skupni letni prispevki članov 3 fl 20 kr; glavnica 4.000 fl pri zasebnikih, obresti 160 fl, letni prihodki 160 fl; op.: 1. razen

⁵¹ Prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 194.

⁵² Cerkev je navedena brez patrocinija. V virih se sicer omenja kot cerkev sv. Helene, leta 1783 se kot njen patron pojavi sv. Andrej, pozneje pa sv. Anton Puščavnik (zdaj župnija Hrpelje – Kozina); prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 195.

⁵³ Dolina pri Trstu / San Dorligo della Valle (Italija).

⁵⁴ Danes Ilirska Bistrica.

vpisnine 1 solid na osebo je miloščina članov prostovoljna, v naturalijah pa morajo prispevati na leto okoli 30 *pesinalov* žita; žito prodajo in izkupiček porabijo za maše, 2. po prvi prilogi znaša privarčevana glavnica 4.000 fl, po drugi pa le 150 fl, 3. v hiši, ki ji jo je podaril duhovnik Schein, stanuje bratovščinski kaplan.

309. Trnovo, p. c. sv. Jurija, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**: ustanovljena 1650, članov 200, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 10 fl, nepremičnine 200 fl, donos 8 fl, letni prihodki 8 fl; op.: 1. namembnost sredstev kot zgoraj, 2. dve prilogi v zvezi z glavnico.

310. Harije, p. c. sv. Štefana, **bratovščina sv. Lucije**: ustanovljena 1620, članov 40, premoženje 50 fl, donos 2 fl, letni prihodki 2 fl; op.: 1. člani prispevajo v naturalijah 40 *pesinalov* žita, 2. glavnica je v rokah trnovskega župnika Skrinerja.

311. Knežak, p. c. sv. Barbare, **bratovščina sv. Barbare**: ustanovljena 1702, članov 36, letni prispevek 17 kr, skupni letni prispevek članov 10 fl 12 kr, letni prihodki 10 fl 12 kr; op.: 1. prispevki kot pri št. 306, 2. ima okoli 20 glav živine.

312. Podgraje, p. c. bl. Device Marije, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1740, članov 200, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 10 fl, premoženje 100 fl v deželnem skladu, obresti 4 fl, letni prihodki 4 fl; op.: poleg vpisnine prispevajo člani med letom skupno do 12 *pesinalov* žita; izkupiček gre za maše.

Hrenovice

313. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1727, članov 1236; op.: prispevki so prostovoljni, denar porabijo za maše, razsvetljava ipd.

314. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1719, članov 162; op.: kot zgoraj.

315. Orehek,⁵⁵ p. c. sv. Florijana, **bratovščina sv. Fabijana in Boštjana**: članov 32; op.: kot zgoraj.

Hrušica⁵⁶

316. Podgrad, p. c. sv. Jakoba, **bratovščina sv. Jakoba**: članov 37, vpisnina 17 kr, letni prihodki 5 fl 22 kr; op.: poleg vpisnine člani vsaki dve leti prispevajo po 17 kr, kar znese 10 fl 44 kr, denar porabijo za maše, razsvetljava in kosila.

317. Poljane pri Podgradu, p. c. sv. Antona Padovanskega, **bratovščina sv. Antona Padovanskega**: članov 200, vpisnina 12 kr, letni prispevek 3 ½ kr, skupni letni prispevek članov 51 fl 40 kr, miloščina 15 fl, letni prihodki 15 fl.

318. Račice, p. c. sv. Roka, **bratovščina sv. Roka**: članov 39, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevek članov 11 fl 3 kr, miloščina 7 fl, letni prihodki 7 fl.

319. Podbeže, p. c. sv. Marije Magdalene, **bratovščina sv. Marije Magdalene**: članov 26, vpisnina 17 kr, skupni letni prispevek članov 7 fl 22 kr, miloščina 4 fl, letni prihodki 4 fl.

320. Sabonje, p. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Martina**: članov 29, vpisnina 17 kr, miloščina 5 fl, letni prihodki 5 fl.

⁵⁵ Orehek pri Postojni.

⁵⁶ Zdaj Podgrad, župnija sv. Krizogona.

321. Sela na Krasu, p. c. Marije Vnebovzete,⁵⁷ **bratovščina sv. Lucije**: članov 80, miloščina 7 fl, letni prihodki 7 fl.
Op.: kot zgoraj.

Jelšane

322. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1726, članov 853, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 42 fl 39 kr.

323. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina sv. Antona Padovanskega**: ustanovljena 1705, članov 300, letni prispevek 11 1/3 kr, skupni letni prispevek članov 56 fl 40 kr, letni prihodki 56 fl 40 kr.

324. Veliko Brdo, p. c. sv. Florijana,⁵⁸ **bratovščina sv. Florijana**: ustanovljena 1745, članov 226, letni prispevek 11 1/3 kr skupni letni prispevek članov 42 fl 41 kr, letni prihodki 42 fl 41 kr.

325. Brgud (Hrvaška), p. c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. Kozma in Damijana**: ustanovljena 1745, članov 692, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 34 fl 36 kr.

Op.: 1. vse navedene bratovščine so si izbrale soseske same, 2. člani bratovščin pod št. 290 in 291 [!] na praznike dobijo nekaj kruha in merico vina.

Senožeče

326. ž. c. sv. Jerneja, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1643, članov 500, premoženje 332 fl pri zasebnikih, obresti 13 fl 16 kr, letni prihodki 13 fl 16 kr; op.: 1. v lasti ima 3 vinograde, 2. prispevki so prostovoljni, navadno pri vpisu 1 kr in na obletnico 3 kr vsak, 3. iz prihodkov krijejo 60 maš na leto in eno ob smrti vsakega člana, 4. članom razdelijo na leto po eno svečko, za 2 do 3 solide kruha in nekaj vina.

Slavina

327. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina Marije Tolažnice**: ustanovljena 1769, članov 500, miloščina 50 fl, letni prihodki 50 fl; op.: 1. ustanovil jo je na željo faranov in z dovoljenjem ordinariata avguštinec iz reškega konventa, 2. vsi prispevki so prostovoljni, na leto znesejo 50 fl, od tega 30 fl porabijo za razsvetlavo, preostanek za maše.

328. Stara vas, p. c. sv. Antona Padovanskega, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1678, članov 300, miloščina 23 kr, letni prihodki 23 fl; op.: 1. prispevki so prostovoljni, 15 fl namenijo za maše, 8 fl za razsvetlavo, 2. nimajo nobenega ustanovitvenega dokumenta.

Vreme

329. ž. c. Marije Vnebovzete, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1743, vpisnina 11 1/3 kr, glavnica 300 fl pri zasebnikih, obresti 12 fl, letni prihodki 12 fl; op.: 1. o ustanovitvi ni podatkov, domneva se, da jo je ustanovil na željo faranov takratni župnik, 2. vsako prvo nedeljo v mesecu imajo velik shod za pridobitev odpustkov, na te dneve s pušico nabirajo miloščino, ki jo porabijo za 34 maš na leto, za okras oltarja ipd., priskrbijo tudi škapulirje, ki jih prodajajo po 4 solide.

330. Gornje Vreme, p. c. sv. Jošta, **bratovščina sv. Lucije**: članov 150, vpisnina 11 1/3 kr, skupni letni prispevek članov 30 fl 35 kr; op.: 1. kot zgo-

⁵⁷ Patrocinijski ni naveden, gre pa za cerkev Marije Vnebovzete z oltarjem sv. Lucije, pri katerem je delovala istoimenska bratovščina, gl. Attems: *Vizitacijski zapisniki*, str. 326.

⁵⁸ Pri zapisu patrocinijski gre najbrž za pomoto; cerkev na Velikem Brdu je v resnici posvečena sv. Trojici, prim. Höfler: *Gradivo za historično topografijo ... Primorska*, str. 181.

raj, 2. na praznike razdelijo članom po za 3 solide kruha in četrtno vina, preostanek gre v cerkveno blagajno.

Ljubljanska škofija

Kranj

331. ž. c. sv. Kancijana, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1445, vpisnina 3 kr, premoženje 1.200 fl v javnih skladih in 85 fl v zasebnih, obresti skupno 51 fl 24 kr; letni prihodki 51 fl 24 kr; op.: 1. imajo 8 hub, dve donosni njivi in en skedenj, 2. iz prihodkov vzdržujejo oltar, plačajo obletnice, 54 ustanovnih in 1 navadno mašo.

332. ž. c. sv. Kancijana, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1621, vpisnina 3 kr, premoženje 500 fl v javnem skladu, 802 fl 14 kr pri zasebnikih, obresti skupno 52 fl 5 kr; letni prihodki 52 fl 5 kr; op.: 1. poleg 250 ustanovnih maš plačuje in vzdržuje še navadne pobožnosti, 2. v lasti ima del žitne desetine (v Udellech).

333. ž. c. sv. Kancijana, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1709, vpisnina 3 kr, premoženje 1.000 fl v javnem skladu, 37 fl 24 kr pri zasebnikih, obresti skupno 41 fl 13 kr; letni prihodki 41 fl 13 kr; op.: iz prihodkov plačuje 68 ustanovnih maš ter običajne bratovščinske maše in pobožnosti.

334. Kranj Pungart, p. c. sv. Boštjana, Fabijana in Roka, **bratovščina sv. Janeza Krstnika**: ustanovljena 1731, vpisnina 3 kr; op.: kot zgoraj.

335. ž. c. sv. Kancijana, **bratovščina sv. Trojice**: ustanovljena 1768, članov 109, letni prispevek 12 kr, skupni letni prispevek članov 21 fl 48 kr; letni prihodki 21 fl 48 kr; op.: 1. vpisnina je prostovoljna, 2. prihodke porabijo za obletno péto mašo, vosek ipd.

Križe⁵⁹

336. vik. c. sv. Križa, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 97.

337. vik. c. sv. Križa, **bratovščina sv. Štefana**: članov 68, letni prihodki obeh bratovščin znašajo 4 fl 32 kr.

Op.: 1. kdaj sta bili ustanovljeni in kdo ju je potrdil, ni bilo mogoče ugotoviti, 2. druga bratovščina ima vodno žago in zanjo dobiva 25 kr letne najemnine, 3. izdatki za maše so odvisni od višine prihodkov.

Bled

338. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 673.

339. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 122. Bratovščini imata skupna sredstva: glavnic 725 fl, obresti 29 fl, miloščina 33 fl 23 kr; letni prihodki 62 fl 23 kr.

Op.: 1. glavnic je večinoma pri zasebnikih (brez hipoteke), 2. prispevki so prostovoljni, 3. bratovščini imata njivo, ki na leto prinaša 8 fl 23 kr 1 pf (činž je prištet k letnim prihodkom).

Dob

340. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: vpisnina 3 kr.

341. Brdo, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: članov 407, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 20 fl 21 kr.

⁵⁹ V seznamu je pomotoma navedena kot župnija Tržič, ta pa dejansko ni posvečena sv. Križu, temveč Marijinemu oznanjenju (njene bratovščine so popisane pod št. 123–125). Deželni uradnik je k zapisu pristavil opombo, da sodi pod goriško nadškofijo, v resnici pa gre za cerkev v Križah, ki je spadala v ljubljansko. Za kriški bratovščini sv. Rešnjega telesa in sv. Štefana gl. Lavrič: *Vizitacije*, str. 152–153.

342. Šentvid, p. c. sv. Vida, **bratovščina sv. Štefana**: članov 101, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 5 fl 3 kr.

343. Prapreče, p. c. sv. Luka,⁶⁰ **bratovščina sv. Barbare**: članov 314, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 15 fl 42 kr.
Op.: skromne prihodke porabijo za cerkveni ornat.

Hotedršica

344. vik. c. sv. Janeza Krstnika, **škapulirska bratovščina**: članov 289; op.: miloščina pri vpisu je prostovoljna in znaša 3 do 6 solidov.

Bela Peč

345. vik. c. sv. Lenarta, **bratovščina Žalostne Matere Božje**: ustanovljena 1740, članov 709, vpisnina 7 kr, skupni letni prispevek članov 82 fl 43 kr, premoženje 700 fl pri zasebnikih, obresti 35 fl, miloščina 40 kr, letni prihodki 35 fl 40 kr; op.: 1. letni stroški za 28 maš in razsvetljavo znašajo 20 fl 4 kr, preostane 15 fl 36 kr, 2. od 7 kr vpisnine gre po prijavi v korist bratovščine le 4 kr, o namembnosti preostalih 3 kr pa ni poročila.

Kranjska Gora

346. ž. c. Marije Vnebovzete, **bratovščina Marijinega vnebovzetja**: ustanovljena 1638, članov 171, vpisnina 7 kr, letni prispevek 3 kr, skupni letni prispevek članov 28 fl 30 kr, premoženje 925 fl v javnem skladu, 2.071 fl 35 kr pri zasebnikih, obresti 119 fl 50 kr, miloščina 10 fl 30 kr, letni prihodki 130 fl 20 kr; op.: 1. letni stroški znašajo 77 fl, preostanek 53 fl 20 kr, 2. kot zgoraj.

Zasip

347. ž. Zasip, p. c. sv. Katarine na Homu, **bratovščina sv. Katarine**: ustanovljena 1500, članov 105, vpisnina 6 kr, letni prispevek 1 kr, skupni letni prispevek članov 12 fl 15 kr, miloščina 1 fl 45 kr, letni prihodki 1 fl 45 kr; op.: 1. vzdržuje se zgolj z miloščino, vsak član pri vpisu daruje 3 kr in 3 kr ob smrti sobrata oz. sestre, med letom pa še po 2 solida.

Jesenice

348. ž. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 249, vpisnina 3 kr, letni prispevek 2 kr, skupni letni prispevek članov 12 fl 27 kr, premoženje 300 fl pri zasebnikih, obresti 12 fl, miloščina 8 fl 18 kr, letni prihodki 20 fl 18 kr; op.: poleg vpisnine mora vsak član med letom prispevati še 2 kr.

349. ž. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Valentina**: članov 198, vpisnina 3 kr, letni prispevek 2 kr, skupni letni prispevek članov 9 fl 54 kr, glavnica 260 fl, obresti 10 fl 24 kr, miloščina 6 fl 36 kr, letni prihodki 17 fl; op.: kot zgoraj.

350. Jesenice Koroška Bela, p. c. sv. Ingenuina in Albuina, **brezimna (škapulirska) bratovščina**: op.: bratovščina ima škapulir, denar od nakupa škapulirjev je namenjen cerkvi.

351. Jesenice Sava, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 919, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 45 fl 57 kr; op.: nima ne svoje blagajne ne statuta.

352. Jesenice Plavž, p. c. sv. Barbare, **bratovščina sv. Barbare**: članov 218; op.: kot zgoraj.

⁶⁰ V seznamu je pomotoma navedana kot cerkev sv. Lucije.

Sora

353. ž. c. sv. Štefana, **bratovščina Naše ljube Gospe**: ustanovljena 1705, članov 297, letni prispevek 11 1/3 kr, skupni letni prispevek članov 55 fl 42 kr, miloščina 8 fl, letni prihodki 8 fl; op.: vsota 11 1/3 kr pomeni prispevek 10 solidov pri vstopu in ob smrti vsakega člana.

354. Preska, p. c. sv. Janeza Krstnika, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1721, članov 729, letni prispevek 11 1/3 kr, skupni letni prispevek članov 137 fl 42 kr, miloščina 25 fl 30 kr, letni prihodki 25 fl 30 kr; op.: vzdržuje se z navedenimi prispevki, poleg tega mora vsak član plačati škapulir.

Naklo

355. ž. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Antona Padovanskega**: ustanovljena 1685, članov 430, letni prispevek 3 kr, skupni letni prispevek članov 21 fl 30 kr, letni prihodki 21 fl 30 kr; op.: 1. vpeljal jo je nakelski župnik Matej Grus, 2. iz prihodkov krijejo obletne pobožnosti, iz preostanka pa še tedenske maše.

Vodice

356. ž. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1662, članov 499, dobiček od nepremičnin, obresti 2 fl, miloščina 17 fl, letni prihodki 17 fl; op.: 1. prispevki ob vpisu in med letom so prostovoljni, navadno po 4 do 5 solidov, 2. iz teh sredstev plačujejo mesečne maše.

357. Šmarna gora, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1731, članov 788, miloščina 17 fl, letni prihodki 17 fl; op.: kot zgoraj.

358. Repnje, p. c. sv. Egidija, **bratovščina sv. Barbare**: ustanovljena 1702, članov 307, miloščina 17 fl, letni prihodki 17 fl; op.: kot zgoraj, s pripombo, da nobena od vodiških bratovščin nima lastne blagajne.

Logatec⁶¹

359. vik. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1715, članov 762; op.: v celoti se vzdržuje iz cerkvenih sredstev, člani niso dolžni ničesar prispevati.

Vrhnika

360. vik. c. sv. Pavla, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 108.

361. p. c. sv. Trojice, **bratovščina sv. Štefana**: članov 88.

Op.: miloščina je pri obeh prostovoljna in komajda zadošča za razsvetljavo in bratovščinske maše.

Godovič

362. vik. c. sv. Urbana, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**: članov 212 (skupaj s spodnjo)

363. vik. c. sv. Urbana, **bratovščina Jezusa, Marije in Jožefa (sv. Družine)**: članov 212 (skupaj z zgornjo).

Op.: kot zgoraj.

Šentjernej

364. ž. c. sv. Jerneja, **bratovščina sv. rožnega venca**: ustanovljena 1748, članov 1111, miloščina 4 fl, letni prihodki 4 fl; op.: denar gre deloma za vosek deloma v cerkveno blagajno.

⁶¹ Gornji Logatec

Rovte

365. vik. c. sv. Mihaela, **bratovščina sv. Mihaela**: ustanovljena 1695, članov 344; op.: kot zgoraj, priloge: tudi bula.

Mošnje

366. ž. c. sv. Andreja, **bratovščina Jezusa, Marije in Jožefa (sv. Družine)**: članov 390, vpisnina 1 ½ kr, letni prispevek 1 ½ kr, skupni letni prispevek članov 19 fl 30 kr, premoženje 908 fl 54 kr pri zasebnikih, obresti 36 fl 21 kr, miloščina 9 fl 45 kr, letni prihodki 46 fl 6 kr; op.: 1. z denarjem krijejo 10 maš na leto, 2. activa je 1.334 fl 30 kr, pasiva 425 fl 36 kr, po odpisu ostane 908 fl 54 kr.

Šmartin pri Kranju⁶²

367. ž. c. sv. Martina, **bratovščina bl. Device Marije**: članov 396, miloščina 26 fl, letni prihodki 26 fl; op.: 1. od nepremičnin ima v lasti 4 1/3 hube, 2. vzdržuje jo cerkev, zato je navedena miloščina skupna.

Smlednik

368. vik. c. sv. Urha, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1689, članov 444, letni prispevek 2 ½ kr, skupni letni prispevek članov 18 fl 30 kr, premoženje 650 fl v javnem deželnem skladu, obresti 26 fl, miloščina 18 fl 30 kr, letni prihodki 44 fl 30 k; op.: 1. glavnica je ustanovna, domnevno mašna ustanova Janeza Krstnika Smrekarja, 2. prispevek pri vstopu je prostovoljen, vendar vsak da do 7 kr, prav toliko ob smrti člana, 3. denar porabijo za maše.

369. ž. c. sv. Urha, **bratovščina sv. Frančiška Ksaverja**: ustanovljena 1732, članov 307, miloščina 4 fl 30 kr, letni prihodki 4 fl 30 kr; op.: prispevki in poraba kot zgoraj.

370. Trboje, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina Marijinega oznanjenja**: ustanovljena 1695, članov 550; op.: kot pri št. 368, razen prispevka ob smrti člana.

Svibno

371. ž. c. sv. Križa: **bratovščina Kristusovega smrtnega boja**: ustanovljena 1750, članov 770; op.: 1. prispevki so popolnoma prostovoljni, 2. blagajna je skupna s cerkveno.

372. ž. c. sv. Križa, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 318; op.: kot zgoraj.

373. Kum, p. c. sv. Neže, **bratovščina sv. Neže**: ustanovljena 1723, članov 817; op.: kot zgoraj.

374. Jagnjenica, p. c. sv. Marjete, **bratovščina sv. Antona Padovanskega**: ustanovljena 1723, članov 228; op.: kot zgoraj.

Preddvor

375. vik. c. sv. Petra, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 615, vpisnina 2 ½ kr, letni prispevek 2 ½ kr, skupni letni prispevek članov 41 fl 14 kr, miloščina 20 fl 37 kr, letni prihodki 20 fl 37 kr; op.: denar porabijo za maše, 2. blagajna je skupna s cerkveno, 3. letni izdatki znašajo 6 fl 50 kr, preostanek 13 fl 27 kr.

376. Trstenik, p. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Barbare**: članov 300, vpisnina 2 ½ kr, letni prispevek 2 ½ kr, skupni letni prispevek članov 25 fl, miloščina 12 fl 30 kr, letni prihodki 12 fl 30 kr; op.: 1. denar porabijo za

⁶² Kranj – Šmartin.

maše, za kosilo in razvedrilo spovednikov, 2. letni izdatki znašajo 5 fl 43 kr, preostanek 6 fl 50 kr.

377. Srednja Bela, p. c. sv. Egidija, **bratovščina sv. Egidija**: članov 196, vpisnina 1 ½ kr, letni prispevek 1 ½ kr, skupni letni prispevek članov 9 fl 48 kr, miloščina 4 fl 54 kr, letni prihodki 4 fl 54 kr; op.: 1. kot pri št. 375, 2. letni izdatki znašajo 2 fl 36 kr, preostanek 2 fl 18 kr.

378. Primskovo, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina bl. Device Marije**: članov 987, vpisnina 2 ½ kr, letni prispevek 2 ½ kr, skupni letni prispevek članov 82 fl 15 kr, premoženje 141 fl 53 kr pri zasebnikih, obresti 5 fl 40 kr, letni prihodki 46 fl 47 kr; op.: 1. namembnost denarja kot pri št. 376, 2. letni izdatki znašajo 15 fl 40 kr, preostanek 31 fl 7 kr.

Ovsiše

379. vik. c. sv. Miklavža, **bratovščina Srca Jezusovega**: ustanovljena 1745, članov 191, vpisnina 6 kr, letni prispevek 1 ½ kr, skupni letni prispevek članov 19 fl 6 kr, letni prihodki 4 fl 45 kr; op.: prispevki med letom v višini 3 solidov oziroma 1 ½ kr so prostovoljni.

Polhov Gradec

380. vik. c. Marijinega rojstva, **bratovščina sv. rožnega venca**: članov 366, premoženje 200 fl pri deželi, obresti 8 fl, miloščina 10 fl, letni prihodki 18 fl; op.: kot pri št. 376.

Bohinj⁶³

381. Bitnje, p. c. Naše ljube Gospe, **bratovščina sv. rožnega venca**, ustanovljena 1648, članov 607, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 30 fl 21 kr, premoženje 1.307 fl pri zasebnikih, obresti 52 fl 16 kr, letni prihodki 52 fl 16 kr.

382. ž. c. sv. Martina, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: ustanovljena 1679, članov 259, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 12 fl 57 kr, premoženje 1.442 fl pri zasebnikih, obresti 57 fl 40 kr, letni prihodki 57 fl 40 kr; op.: 1. kot zgoraj, 2. letni izdatki znašajo 30 fl 7 kr 1 pf, preostanek 27 fl 32 kr 3 pf, 3. blagajniško stanje je 18 fl.

383. ž. c. sv. Martina, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1754, članov 1028, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 57 fl 32 kr; op.: 1. kot pri št. 348, 2. letni izdatki znašajo 17 fl 20 kr, 3. z bratovščino sv. Rešnjega telesa imata skupno blagajno, po odštetju njenih stroškov preostane le 10 fl 12 kr 3 pf, 4. škapulirji, ki jih razdelijo članom, se plačajo posebej.

Šentvid nad Ljubljano⁶⁴

384. ž. c. sv. Vida, **bratovščina Marijinega brezmadežnega spočetja**: ustanovljena 1663, članov 408; op.: 1. prispevki so prostovoljni, pri vpisu navadno 4, med letom pa 8 solidov, 2. denar je pomešan s cerkvenim.

385. Topol pri Medvodah, p. c. sv. Katarine, **bratovščina sv. Katarine**: ustanovljena 1720, članov 177; op.: kot zgoraj.

386. Ljubljana Dravlje, p. c. sv. Roka, **bratovščina sv. Roka**: ustanovljena 1762, članov 121; op.: kot zgoraj.

Kropa

387. vik. c. sv. Lenarta, **bratovščina sv. Rešnjega telesa**: članov 126, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 6 fl 18 kr, premoženje 226 fl 57 kr pri zasebnikih, obresti 9 fl 3 kr, miloščina 10 fl 37 kr, letni prihodki 19

⁶³ Srednja vas v Bohinju.

⁶⁴ Ljubljana – Šentvid.

fl 40 kr; op.: plačilo za mašne aniverzarije znaša 16 fl 33 kr, preostanek pa 3 fl 7 kr.

388. vik. c. sv. Lenarta, **škapulirska bratovščina**: ustanovljena 1679, članov 578, vpisnina 3 kr, skupni letni prispevek članov 28 fl 54 kr, premoženje 250 fl 42 kr pri zasebnikih, obresti 6 fl 2 kr, miloščina 7 fl, letni prihodki 13 fl; op.: poraba denarja kot zgoraj, 11 fl 51 kr na leto, preostanek 1 fl 11 kr.

Ljubljana – Sv. Peter

389. ž. c. sv. Petra, **bratovščina dvanajstih Marijinih postaj**: članov 100, premoženje 550 fl, obresti 22 fl, letni prihodki 22 fl; op.: 1. glavnica je ustanovna, iz obresti plačujejo potrebno razsvetljavo in vzdržujejo kapele, 2. prispevki so prostovoljni.

390. Brezovica, p. c. sv. Antona Puščavnika, **bratovščina vseh svetnikov**: članov 177, premoženje 550 fl, donos 22 fl, letni prihodki 22 fl; op.: kot zgoraj.

391. Štepanja vas, p. c. sv. Štefana (božji grob), **bratovščina božjega groba**: članov (skupno) 233; Polje, p. c. Device Marije, **bratovščina sv. Barbare**; op.: obe bratovščini vzdržujejo iz cerkvene blagajne, njuni prihodki so pomešani s cerkvenimi.

Oltar bratovščine sv. Rešnjega telesa, 1642, Podbrje-Podnanos, p. c. sv. Kozma in Damijana (foto: Andrej Furlan, © UIFS ZRC SAZU)

Oltarna slika bratovščine pasu sv. Monike, Nova Štifta pri Ribnici, p. c. Marijinega vnebovzetja (foto: Andrej Furlan, © UIFS ZRC SAZU)

Ljubljana – Sv. Miklavž

392. stolna c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. Rešnjega telesa:** premoženje 7.200 fl v javnem skladu, obresti 288 fl, letni prihodki 288 fl; op.: 1. poleg obresti dobiva tudi prostovoljne prispevke tako pri vpisu članov kot pri tedenskih blagoslovih in mašah, ko zbere 1 do 2 solida, 2. v lasti ima 10 hub in kajžo, ki jo namerava prodati.

393. stolna c. sv. Miklavža, **bratovščina sv. Trojice:** ustanovljena 1688, premoženje 1.600 fl, obresti 64 fl, miloščina 20 fl, letni prihodki 84 fl; op.: denar porabijo za kvatrne maše in razsvetljava.

394. stolna c. sv. Miklavža, **bratovščina Odrešenika sveta:** ustanovljena 1607, vpisnina 2 fl, premoženje 11.375 fl v javnem skladu, obresti 455 fl, letni prihodki 455 fl, priloge: statut; op.: 1. poleg vpisnine prispeva ob smrti člana vsak 1 sedemnajstico za mašo, 2. mesečni prispevek 20 kr, kot ga določa pravilnik, je prenehal, ko so zbrali glavnico; vzdržujejo se z obrestmi, 3. v skladu s statutom priskočijo na pomoč siromašnim članom oziroma njihovim vdovam in otrokom s primerno miloščino, 4. za procesijo na veliki petek namenijo 47 fl 20 kr na leto.

395. p. c. sv. Florijana, **bratovščina Žalostne Matere Božje:** op.: upravlja jo škofijski ordinariat.

VIRI IN LITERATURA

VIRI

Arhiv Republike Slovenije (ARS)

- AS 7, Deželno glavarstvo za Kranjsko, Ecclesiastica, šk. 212

Semeniška knjižnica Ljubljana (SKL)

- Zbirka podobic

LITERATURA

Attems, Carlo Michele: *Atti delle visite pastorali negli archidiaconati di Gorizia, Tolmino e Duino dell'arcidiocesi di Gorizia / Vizitacijski zapisniki goriškega, tolminskega in devinskega arhidiaconata goriške nadškofije / Die Berichte der Pastoralvisitationen in den Archidiakonaten Görz, Tolmin und Duino der Erzdiözese Görz. 1750–1759* (ur. Franc Kralj, Luigi Tavano). Gorizia: Istituto di storia sociale e religiosa, 1994.

Auszüge aus einem Manuscripte, betitelt: Notaten oder eigentlich Materialien zu weiterer Ausarbeitung, das Herzogthum Krain betreffend. V: *Mittheilungen des historischen Vereins für Krain* 4 (1849), str. 44–48.

Bratovščine na Kranjskem l. 1780. V: *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko* 6 (1896), str. 128–130.

Dolinar, France Martin: *Slovenska cerkvena pokrajina*. Ljubljana 1989 (Acta Ecclesiastica Sloveniae, 11).

Dolinar, France Martin: Jožefinizem in janzenizem. V: *Zgodovina Cerkve na Slovenskem*. Celje: Mohorjeva družba, 1991, str. 153–171.

Golia, Modest: *Janez Karel grof Herberstein, XX. ljubljanski škof in njegova doba. Doneski h kulturni in cerkveni problematiki jožefinizma*. Metlika 1945 (tipkopis doktorske disertacije).

Höfler, Janez: *Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Dolenjska II*, Ljubljana 1997 (tipkopis).

Höfler, Janez: *Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Primorska. Oglejski patriarhat. Goriška nadškofija. Tržaška škofija*. Nova Gorica: Goriški muzej, grad Kromberk, 2001.

Höfler, Janez: Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Pražupnija Cerknica. V: *Acta Ecclesiastica Sloveniae*, 26, 2004, str. 127–191.

Kemperl, Metoda: *Romanja in romarske cerkve 17. in 18. stoletja na Slovenskem. Gorenjska z Ljubljano*. Celje-Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba, Društvo Mohorjeva družba, 2011.

Lavrič, Ana: *Vizitacije ljubljanske škofije 17. stoletja kot vir za umetnostno zgodovino*. Ljubljana 1993 (tipkopis doktorske naloge).

Lavrič, Ana: Bratovščine v ljubljanskih škofijskih protokolih 17. in 18. stoletja. V: *Arhivi* 36 (2013), št. 1, str. 25–44.

Upravna enota Ajdovščina (ur. Helena Seražin). Umetnostna topografija Slovenije Ljubljana: Založba ZRC, 2012.

ZUSAMMENFASSUNG

BRUDERSCHAFTEN IN KRAIN IM JAHR 1773

Die Josephinischen Reformen erfassten unter anderem auch die Glaubensgemeinschaften. Um einen Überblick über sie zu bekommen, erließ die Regierung am 30. August 1771 die Anordnung, sämtliche Bruderschaften und ihr Vermögen zu registrieren sowie ihre Dokumente, vor allem Gründungsurkunden und Statuten, zu überprüfen. Für die Erhebung wurden zu diesem Zweck gegründete Kommissionen beauftragt.

Die Kommission der Landeshauptmannschaft für Krain sah sich einer zeitraubenden Arbeit gegenüber, musste sie doch die Angaben von den Bischöfen in Laibach, Görz, Triest, Biben, Parenzo und Pola sowie von den Orden erhalten, die in ihrem Gebiet tätig waren (Augustiner-Barfüßer, Augustiner-Eremiten, Jesuiten, Franziskaner, Serviten, Zisterzienser, Kreuzherren, Malteserritter, Ursulinen, Klarissen und Dominikanerinnen). Die Arbeit wurde im November 1773 mit dem Schlussbericht des Hauptberichterstatters Michael Johann Nepomuk Gottlieb Raigersfeld abgeschlossen. Dem Bericht lag eine tabellenförmige Liste der Bruderschaften bei, die sich in zwei Teile gliederte: im ersten waren die kirchlichen bzw. geistlichen Bruderschaften (395 bzw. 396) und im zweiten Teil die Gilden (85) angeführt.

Der vorliegende Beitrag beschränkt sich auf die geistlichen Bruderschaften, die bei den Ordens-, Pfarr- und Filialkirchen tätig waren, die Gilden wurden nicht berücksichtigt. Die Liste ist nicht vollständig, da die Kommission nur angemeldete Bruderschaften vermerkte (offensichtlich hatten einige versucht, sich der staatlichen Kontrolle zu entziehen), bei denen auch lückenhafte Angaben vorkamen. Aufgrund dieser und wegen der stellenweise relativ umfangreichen Anmerkungen wurde in der Veröffentlichung die tabellenförmige durch eine textliche Darstellung ersetzt, was die Übersichtlichkeit zwar etwas schmälert, diese ist aber zum Lesen angenehmer. Die Bruderschaften im Gebiet des heutigen Slowenien werden mit allen wichtigen Angaben präsentiert, auch die Bruderschaften im slowenischen ethnischen Raum werden genauer berücksichtigt die istrischen werden aber (meist) nur aufgezählt.

Die Liste diente der Durchführung der Reformen. Auf die ursprünglich vorgesehene Reduzierung der Anzahl der Bruderschaften und die Einschränkung ihrer Tätigkeit folgten radikalere Maßnahmen: Joseph II. wies 1781 ihr Vermögen dem Schulfonds zu und löste 1783 die Bruderschaften auf. Die erhaltene Liste stellt daher ein wertvolles Dokument dar, das uns ein Bild von der Vielzahl und dem Vermögen sowie von der religiösen und karitativen Tätigkeit derartiger Glaubensgemeinschaften in der Zeit vor ihrer Auflösung gibt.